

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radom

Model szkolenia na potrzeby opiekunów osób zależnych i osób zależnych innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie "

„Jeżeli chcesz zbudować okręt, to nie zwołuj ludzi w celu zrobienia planów, podzielenia pracy, przygotowania narzędzi i wycinania drzew, lecz naucz ich tęsknoty za bezmiarem morza. Wtedy zbudują statek sami.”

Antoine de Saint - Exupéry

RADOM, 09. maj - 08. październik 2018 R.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. „Chcemy pracować. Innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych - informacje o projekcie	3 - 4
3. Podmiot realizujący projekt - charakterystyka stowarzyszenia	4 - 5
4. Ogólne założenia projektu	5 - 7
5. Cechy i obszary innowacyjnego rozwiązania "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie "	7 - 8
6. Beneficjenci (bezpośredni i pośredni) proponowanej innowacji społecznej i ich potrzeby	8 - 10
7. Zaproponowane obszary wsparcia	10 - 11
8. Rekrutacja beneficjentów	11 - 13
9. Rekrutacja ekspertów i trenerów	13 - 16
10. Zagrożenia w realizacji modelowego wsparcia w innowacji społecznej i sposoby ich eliminowania	16 - 17
11. Eksperci i trenerzy - zadania w realizacji innowacji społecznej	17 - 18
12. Jednostki modułowe. Harmonogram działań	18 - 22
13. Cele i problematyka działań oraz wskaźniki ich realizacji	23 - 27
14. Zadania i działania w projekcie i ich innowacyjność. Ewaluacja	28 - 44
15. Realizacja innowacji społecznej - zmiany w zakresie programu, formy zajęć, metod, itp.	44
16. Wskazówki i uwagi do realizacji innowacji społecznej	45
17. Podsumowanie innowacji społecznej "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie "	46 - 47
18. Wzory dokumentów	48 - 62

1. Wstęp

Współcześnie Polacy coraz bardziej zdają sobie sprawę z tego, że są odpowiedzialni za życie wszystkich obywateli i całego społeczeństwa, szczególnie na poziomie lokalnym. Społeczeństwo obywatelskie nie jest tylko biernym, ale i czynnym podmiotem usług. Jednak to nie jedyne zadanie, ponieważ życie "tu i teraz" to także obserwowanie zastanej rzeczywistości, rozważania na jej temat i tworzenie świata wokół siebie. Jednym ze sposobów, które pozwolą dać odpowiedź na te tematy i rozważania są innowacje społeczne, których celem jest odpowiedź na problemy osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Odpowiedź ta może być ukryta w społeczeństwie obywatelskim.

W świetle obowiązującego prawa innowacją społeczną są nowatorskie rozwiązania mające na celu poprawę jakości życia danej grupy. Innowacja może obejmować wszystkie lub wybrane aspekty życia, pewną wybraną grupę. Obszary podlegające innowacji są umieszczone w konkretnym czasie i konkretnej przestrzeni. Innowacje społeczne docierają tam, gdzie nie mogą pomóc urzędy, oficjalne kampanie czy ustawy i rozporządzenia. W tych obszarach można wykorzystać potencjał społeczny. Działania innowacji społecznych nie można zmierzyć i obliczyć, wiążą się one ze sferą kompetencji miękkich. Realizacja innowacji społecznych pozwala na budowanie relacji między społeczeństwem a opiekunami i osobami niepełnosprawnymi, tworzenie i zacieśnianie więzi lokalnych, integracja z tymi, którzy czują się wykluczeni. Innowacje społeczne i ich efekty mają wiele wymiarów: troska o opiekunów niepełnosprawnych i samych osób zależnych, budowanie relacji społecznych, grup wsparcia.

2. „Chcemy pracować. Innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych - informacje o projekcie.

Projekt „Chcemy pracować – Innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych” jest realizowany przez Gminę Miasta Radomia, Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej z siedzibą w Radomiu w ramach IV Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (Działanie 4.1: Innowacje społeczne), na zlecenie Ministerstwa Rozwoju, współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizacja projektu trwa od 01 września 2016 roku do 31 sierpnia 2019 roku. Celem projektu jest poprawa jakości usług społecznych - opiekuńczych dla osób zależnych w czterech obszarach: wsparcia rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych intelektualnie, zwłaszcza po zakończeniu udziału tych ostatnich w systemie edukacji, usług opiekuńczo – asystenckich w miejscu zamieszkania dla niepełnosprawnych osób dorosłych, pozbawionych możliwości wsparcia ze strony rodziny, usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnością w zakresie wybranych czynności z życia społecznego i

obywatelskiego, np. dla osób niepełnosprawnych ruchowo, wzrokowo czy umysłowo, które są samodzielne w codziennych czynnościach samoobsługowych, potrzeba zapewnienia efektywnych ekonomicznie rozwiązań organizacyjnych w zakresie opieki nad osobami starszymi w miejscu ich zamieszkania, np. z zakresu wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej w celu umożliwienia ich opiekunom aktywności zawodowej i społecznej. Celem projektu jest wypracowanie 30 innowacyjnych pomysłów dotyczących usług opiekuńczych dla osób zależnych, z których minimum 10 % zostanie przygotowanych do upowszechnienia na szeroką skalę. Uczestnikami projektu mogą być podmioty prywatne, w tym osoby fizyczne i grupy nieformalne albo publiczne pochodzące z Radomia oraz z obszaru całego kraju. Działania są realizowane na terenie Gminy Miasta Radomia i obszarze całego kraju, a szczególnie na terenach zdegradowanych społecznie.

3. Podmiot realizujący projekt - charakterystyka stowarzyszenia.

Stowarzyszenie "Fredry 1" skupia ludzi z pasją i poczuciem misji. Zasoby kadrowe pozwalają na przeprowadzenie różnego rodzaju projektów wspierających opiekunów osób niepełnosprawnych. Szczególnie adresujemy nasze propozycje do tych, którzy mają poczucie, że ich poziom życia zdecydowanie się obniżył i nie widzą szansy na jego poprawę. W poprzednich latach członkowie stowarzyszenia indywidualnie brali udział w wielu projektach wspieranych i współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i środków marszałkowskich wykonując zadania wykładowców, organizatorów i opiekunów grup szkoleniowych. Członkowie stowarzyszenia aktywnie działali w zespołach opracowującym dokumentację projektową w celu aplikacji o środki na realizację kolejnych projektów edukacyjno - adaptacyjnych. Projekty te cieszyły się dużym zainteresowaniem i powodzeniem. Ponadto osoby zrzeszone w stowarzyszeniu często organizują nieodpłatne zajęcia przeznaczone dla różnych, indywidualnych lub zbiorowych, odbiorców między innymi z jogi śmiechu, zajęć pantomimy, aktywności lokalnej i inne. Członkowie stowarzyszenia mają bogate doświadczenie jako prelegenci/wykładowcy i trenerzy, którzy przekażą adresatom projektów niezbędną wiedzę na dany temat. W realizacji zadań cechuje ich sumienność, zaangażowanie i odpowiedzialność, które są gwarancją rzetelnie wykonanej pracy. Dzięki wykazywanej kreatywności, zdolnościom organizacyjnym oraz umiejętności sprawnego działania w sytuacjach stresowych z powodzeniem pełnią powierzone im funkcje na każdym etapie realizacji projektu. Wykonują je z sercem i wielkim oddaniem, co sprawia, że stanowią doskonałą wizytówkę stowarzyszenia. Jesteśmy młodym stowarzyszeniem, które nie dysponuje własnymi środkami, ale ma wolę prowadzenia działań na rzecz społeczeństwa, ze szczególną troską o dzieci i młodzież. Przyznanie dotacji pomoże nam w realizacji naszych działań. Bez uzyskanej dotacji niemożliwym byłoby zrealizowanie poprzedniego projektu "W stronę innych", co pozwoliło młodzieży na spędzenie

wolnego czasu w sposób ciekawy, a także zdobycie nowych kompetencji, potrzebnych we współczesnym świecie.

Jednak nie opieramy, tylko i wyłącznie, naszych działań na dotacjach. Wiele przedsięwzięć to działania naszych wolontariuszy. Ich działalność zwiększyła efektywność projektu i wykorzystania funduszy, zarówno tych z dotacji jak i własnych, ale przede wszystkim pozwoliła na podniesienie atrakcyjności propozycji. Naszą intencją podczas pisania projektu jest, przede wszystkim, przedstawienie opiekunom osób niepełnosprawnych ciekawych, zróżnicowanych i atrakcyjnych propozycji, które w zdecydowany sposób poprawią jakość życia adresatów projektu i dadzą im narzędzia pozwalające na wdrożenie propozycji w dalsze życie.

Nasz zespół jest niezwykle zaangażowany, oddany potrzebom innych i kompetentny (stale podnosimy kwalifikacje). Współpracujemy z wieloma ekspertami z różnych dziedzin związanych z aktywnością obywatelską, przedsiębiorczością społeczną i współpracą oraz z liderami lokalnymi w Wielkopolsce.

4. Ogólne założenia projektu.

„Jeżeli chcesz zbudować okręt, to nie zwołuj ludzi w celu zrobienia planów, podzielenia pracy, przygotowania narzędzi i wycinania drzew, lecz naucz ich tęsknoty za bezmiarem morza. Wtedy zbudują statek sami.”

Antoine de Saint - Exupéry

Innowacja społeczna "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie" została napisana z myślą o wsparciu opiekunów osób niepełnosprawnych o różnym rodzaju i stopniu niepełnosprawności.

Zgodnie z przyjętą w spisie definicją niepełnosprawności za dziecko niepełnosprawne była uznana osoba w wieku od 0-15 lat, która posiadała aktualne orzeczenie o niepełnosprawności. Jako niepełnosprawne uznano także dzieci bez prawnego orzeczenia, ale odczuwające ograniczenia sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku.

Mówiąc o niepełnosprawności w oficjalnych dokumentach omawiane są różne aspekty od biologicznego, poprzez psychologiczne, funkcjonalne aż do społecznego. Na prawidłowe funkcjonowanie osoby zależnej wpływają nie tylko warunki zdrowotne, lecz także szereg innych czynników (środowiskowych, społecznych oraz indywidualnych, rodzinnych). Zwiększony dostęp do rehabilitacji leczniczej (ambulatoryjnej, domowej, ośrodków pomocy dziennej oraz stacjonarnej), zmiany w przepisach regulujących zasady zaopatrywania osób niepełnosprawnych w wyroby medyczne finansowanych ze środków publicznych, rehabilitacja niepełnosprawnych i turnusy rehabilitacyjne - to wszystko, co zapewnia osobom niepełnosprawnym konkretną opiekę zdrowotną.

Dostęp dzieci niepełnosprawnych do edukacji to także ważny element rzeczywistości, który zależy od rodzaju i stopnia niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia fizycznego i umysłowego. Dzieciom i młodzieży organizuje się kształcenie i

wychowanie stosownie do potrzeb, co umożliwi naukę w dostępnym dla nich obszarach, pozwala usprawniać zaburzone funkcje, rewalidację, oraz zapewnia specjalistyczną pomoc i opiekę w zakresie edukacji i opieki psychologicznej. Uczniowie niepełnosprawni, niezależnie od warunków i miejsca kształcenia, mają prawo do kształcenia dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychicznych. Uczniowie niepełnosprawni mogą się uczyć w każdym typie i rodzaju szkoły. Wybór formy kształcenia należy do rodziców/opiekunów prawnych dziecka.

Wszystkie te elementy tworzą cały kontekst, w którym funkcjonuje osoba zależna. Specyficzna jest sytuacja opiekunów osób niepełnosprawnych, o których problemach rzadko wspomina się w oficjalnych sytuacjach. Trzeba zdać sobie sprawę z tego, że są to nie tylko wyłącznie kwestie ekonomiczne, ale także kwestia ograniczonego dostępu do świadczeń, oraz czasu i przestrzeni, który pozwoli opiekunom zadbać o swoją psychikę i komfort. Główny Urząd Statystyczny jednoznacznie stwierdza, że „obecność w gospodarstwie domowym osoby niepełnosprawnej jest czynnikiem zwiększającym ryzyko zagrożenia ubóstwem”¹. W 2011 r., dla którego dostępne są dane statystyczne, 9,2% rodzin z co najmniej jedną osobą niepełnosprawną żyło w warunkach zagrażających biologicznemu przetrwaniu. Wśród rodzin z co najmniej jednym dzieckiem do lat 16 posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności odsetek ten wynosił 9,7%. Natomiast wśród rodzin bez osób niepełnosprawnych, poniżej minimum egzystencji żyło 6% gospodarstw domowych. Głównie opiekunowie to kobiety, które stanowią 85,8%, natomiast mężczyźni stanowili zaledwie 14,2%. System „wsparcia” opiekunów, a w zasadzie opiekunek osób niepełnosprawnych musi obejmować także wsparcie w wyczerpującej pracy w domu i podczas opieki osób niepełnosprawnych, pomoc psychologiczna, polityka „wytchnieniowa”.

Mimo, iż sytuacja opiekunów osób niepełnosprawnych jest powszechnie znana, to jednak obecne propozycje kierowane do tej grupy są niewystarczające. Gdy bliski potrzebuje opieki najczęściej mobilizuje się cała rodzina, jednak zawsze jedna osoba przyjmuje na siebie największy ciężar. To ona przyjmuje na siebie dbanie o osobę chorą, zostaje zmuszona do intensywnych działań na rzecz osoby zależnej często zapominając o sobie. Rzadko zastanawiamy się nad tym jak czuje się osoba, która musiała zrezygnować z pracy lub ją ograniczyć. Często mówi się o przyjaznym stosunku wobec długotrwałych opiekunów osób zależnych, jednak jest to niekiedy iluzoryczne i niewystarczające. Opiekunowie są pozbawieni pracy, z której musieli zrezygnować, najczęściej zostają zmarginalizowani, wykluczeni ze społeczeństwa, zestresowani, a ich sytuacja życiowa zdecydowanie uległa pogorszeniu. Często, w chwilach bezradności, widzą w sprawowaniu opieki nad bliskim przeszkodę, nie dostrzegają radości w tym, co robią i dalszego sensu życia. Nie widzą miejsca dla innych aktywności, w których mogliby się realizować i zapomnieć, chociaż na chwilę, o obowiązkach i troskach. Nadmiar zajęć powoduje, że czują iż stoją obok „płynącego życia”, co ma zdecydowanie negatywny wpływ na ich ogólne samopoczucie i psychikę. W związku z tym należy wzmocnić pomoc opiekunom osób

niepełnosprawnych, wzmocnić działalność edukacyjną na ich rzecz i stworzyć platformę fachowego i wzajemnego wsparcia.

Autorzy innowacji "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie", której inicjatorem i administratorem jest Stowarzyszenie Fredry1, chcą zaopatrzyć beneficjentów w narzędzia, które pomogą im w dalszym życiu. To trudne wezwanie w ramach projektu "Chcemy pracować ... " i dlatego pracując nad projektem przeprowadzono szereg rozmów z opiekunami osób zależnych, podczas których zauważono powtarzającą się regularnie prawidłowość. Mimo, że istnieją organizacje pozarządowe i ośrodki pomocy społecznej jednak działania ich są ukierunkowane na pomoc osobom niepełnosprawnym a ich opiekunowie są pozostawieni sami sobie.

5. Cechy i obszary innowacyjnego rozwiązania "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie".

Stowarzyszenie Fredry 1. na podstawie danych statystycznych i fachowej literatury przedstawia modelowy program wsparcia opiekunów osób zależnych, który został przetestowany w czasie trwania innowacji społecznej PN " Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie ". Jej zadaniem było wsparcie i pomoc dla opiekunów osób niepełnosprawnych, w zakresie ich rozwoju osobistego, aktywności zawodowej, kulturalnej i społecznej. W ramach innowacji społecznej zostaną przeprowadzone działania w czterech obszarach, co da beneficjentom narzędzia i aktywność, które mogą poprawić ich sytuację życiową, podniosą jakość życia i zmieniają nastawienie do trudów codzienności.

Innowacyjność zaproponowanych pomysłów i stworzenie narzędzi pozwoli opiekunom na znalezienie godnego miejsca w zastanej rzeczywistości. Mogą one być wdrażane w innych rejonach, a stworzona platforma internetowa pozwoli na kontakt z innymi na terenie kraju i poza nim, którzy mają podobne problemy, doświadczenia i szukają wsparcia. Nasze propozycje z jednej strony pozwolą opiekunom doświadczyć pełnego zaangażowania w niesieniu pomocy ich bliskim przy jednoczesnym łagodzeniu skutków tych działań (wykluczenie, nadmiar obowiązków, marginalizacja potrzeb, niemożności podjęcia pracy zawodowej).

Po przetestowaniu i sprawdzeniu narzędzi istnieje możliwość wdrożenia przedstawionych propozycji w innych rejonach kraju, a stworzona platforma internetowa pozwoli na kontakt z innymi osobami, które mają podobne problemy, co da możliwość wymiany doświadczeń i wsparcia.

Innowacja społeczna "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie" za główny cel postawiła podniesienie jakości życia opiekunów osób niepełnosprawnych. Poprawa jakości życia dla opiekunów osób zależnych dotyczy czterech obszarów: wsparcia rozwoju osobistego, aspektu zawodowego, społecznego i kulturalnego. Zaproponowane rozwiązania wpisują się w potrzebę wsparcia rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych fizycznie i intelektualnie.

Poza systemem formalnym, instytucjonalnym brakuje miejsc opieki nad bliskimi i osobami zależnymi. Prowadzi to do sytuacji, w której opiekunowie osób niepełnosprawnych są zmuszeni zrezygnować z pracy zawodowej i życia osobistego na rzecz opieki nad chorymi. Zaproponowane w ramach innowacji społecznej działania są przemyślane, nieprzypadkowe i zamierzone. Testowane na terenie miasta Radom i gmin ościennych w okresie od 09 maja 2018 r. do 08. października 2018 r. . Przedstawione i przetestowane działania dotyczące kompetencji miękkich dały korzystne zmiany w życiu opiekunów i ich najbliższych.

Istotą inowacji jest także zwiększenie udziału własnego opiekunów w zarządzaniu swoim życiem, Głównym zasobem w przedstawionych propozycjach są ludzie, sąsiedzi, rodzina. Innowacyjność rozwiązania polega na zmianie postaw opiekunów osób zależnych, nawiązaniu relacji społecznych, zmianie własnej postawy wobec braku tolerancji i akceptacji w środowisku poprzez zrozumienie mechanizmów jakie działają, w walce ze stereotypami związanymi z udziałem osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

6. Beneficjenci (bezpośredni i pośredni) proponowanej innowacji społecznej i ich potrzeby.

Bogata literatura poświęcona tematowi niepełnosprawności dostarcza wielu informacji dotyczących tej tematyki od ściśle biologicznych po społeczne. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (KPON) nakłada na kraje, które ją parafowały, obowiązek zbierania danych o sytuacji osób niepełnosprawnych. Według Narodowego Spisu Powszechnego 2011 w zakresie osób niepełnosprawnych można wskazać 2 podstawowe grupy:

- 1.osoby niepełnosprawne prawnie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez uprawniony do tego organ;
- 2.osoby niepełnosprawne biologicznie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Ze względu na specyfikę tematu pozyskiwanie informacji od rodziców lub opiekunów o niepełnosprawności dzieci w NSP 2011 odbywała się na zasadzie dobrowolności. Informacje, które znalazły się w spisie oparte były na deklaracji dorosłych. Według tych informacji liczba niepełnosprawnych dzieci w wieku 0-15 lat wyniosła 184,8 tys. i stanowiły one 3,0% ogółu dzieci w tym wieku; chłopców było więcej - 3,4%, a dziewczynek – 2,4%. Chłopcy z ograniczoną sprawnością stanowili blisko 60% zbiorowości, natomiast dziewczynki nieco ponad 40% (wykres 9) (wśród ogółu dzieci w wieku 0-15 lat – chłopcy to nieco ponad 51%, dziewczynki blisko 49%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania obserwuje się, iż dzieci z większą liczbą schorzeń częściej były mieszkańcami miast niż wsi. Może to być także spowodowane mentalnością panującą wśród mieszkańców małych i większych ośrodków.

Opiekun osoby niepełnosprawnej, przede wszystkim jest dla niej osobą najbliższą, do której ma ona zaufanie, gwarantuje mu ona poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji, co w tym przypadku jest bardzo ważne. Osoba ta jest towarzyszem i przyjacielem, stanowi łącznik ze społeczeństwem. Opiekun chroni osobę niepełnosprawną i wspiera ją w problemach codzienności. Prawidłowe relacje między opiekunem a osobą niepełnosprawną stanowią podstawę dobrego funkcjonowania w rodzinie i społeczeństwie.

Potrzeby beneficjentów (opiekunów osób niepełnosprawnych) wiążą się z:

- posiadaniem własnej przestrzeni i czasu dla siebie, w której będzie mógł realizować swoje potrzeby, nawet jeśli będzie to się odbywało w niewielkim stopniu;
- chwilą wytchnienia, możliwością pójścia do kina lub teatru, uczestniczenie w różnego rodzaju warsztatach pomoże w odnalezieniu swojego miejsca "tu i teraz";
- zdobyciem wiedzy pozwalającej na lepsze zrozumienie swojej sytuacji, uwolnienie traumy, radzenie sobie ze stresem, zadbanie o siebie i realizowanie swoich potrzeb. Jednocześnie proponujemy wsparcie zaufanego prawnika i propozycję pracy bez wychodzenia z domu;
- zdobyciem umiejętności, które z pewnością pozwolą jej być bardziej empatyczną, wrażliwszą, spokojniejszą, mniej zestresowaną czyli być lepszym opiekunem i przyjacielem bliskiej mu osoby;
- stworzeniem dobrego i zażyłego związku opartego nie tylko na obowiązkach i powinnościach ale i radości z bycia razem "tu i teraz".

Zaproponowane działania odbiegają od rutynowych i często stosowanych, ponieważ mają bezpośredni i pośredni wpływ nie tylko na beneficjentów, ale i całą ich rodzinę tę bliższą i dalszą. Ostatecznym adresatem innowacji jest także całe społeczeństwo, które powinno zauważać w swoim otoczeniu osoby niepełnosprawne i dbać o nie stwarzając odpowiednie warunki rozwoju. Ważną cechą innowacji jest odejście od utartych schematów i wykorzystanie istniejących rozwiązań w nowy, nietypowy sposób. Autorzy innowacji, podczas jej testowania, wyposażyli uczestników w narzędzia, które będą mogli samodzielnie wykorzystać wzmacniając jakość swojego życia. Uczestnicząc w testowaniu innowacji społecznej beneficjenci wzmocnili swoją podmiotowość, uwierzyli w możliwości, podnieśli swoje kompetencje, zaczęli myśleć o tym, aby uniezależnić się od instytucjonalizowanej pomocy na rzecz uaktywnienia się (samodzielne tworzenie grup inicjatywnych, stowarzyszeń, fundacji).

Grupę docelową innowacji społecznej stanowią opiekunowie osób niepełnosprawnych fizycznie i intelektualnie. Beneficjentami pośrednimi projektu są osoby niepełnosprawne i ich najbliższa i dalsza rodzina. Szczególny nacisk przy poszukiwaniu beneficjentów projektu był zwrócony na mieszkańców terenów zdegradowanych społecznie.

Grupę beneficjentów projektu stanowią:

- a. Opiekunowie osób niepełnosprawnych (rodzice lub opiekunowie) - 10 osób
- b. Osoby zależne (niepełnosprawne) - dobór do innowacji według dwóch kryteriów: wiekowe lub rodzaj niepełnosprawności.

Intencją organizatorów było zaproszenie do innowacji społecznej osób, które są zmotywowane do zmian, dążą do odzyskania stabilizacji psychicznej.

Pośrednimi beneficjentami innowacji są całe rodziny (ojcowie, pełnosprawne rodzeństwo, dziadkowie i babcie w przypadku rodzin wielopokoleniowych), które wymagają podobnego wsparcia jak bezpośredni opiekunowie.

7. Zaproponowane obszary wsparcia.

Istotą omawianej innowacji społecznej jest podniesienie jakości życia opiekunów osób niepełnosprawnych, a co za tym idzie ich rodzin. Po przeprowadzeniu analizy środowiska opiekunów osób zależnych dokonano wskazania najważniejszych sfer, które należy wspierać. Uczestnicy wzięli udział w modułach powiązanych z czterema obszarami: wzmacnianie psychologiczne, zawodowe, społeczne i kulturalne.

1. **obszar zawodowy** - jednym z problemów jest trudność w spełnieniu się w pracy zawodowej osób opiekujących się bliskimi, co skutkuje obniżeniem jakości życia. Osoba, która pozostaje w domu i ma ograniczone możliwości podjęcia pracy, obniża się jakość jej życia. W związku z tym należy przedstawić taki obszar i taką formę pracy, która pozwoli na świadczeniu usług na rzecz odbiorcy bez konieczności wychodzenia z domu, wykorzystując na przykład współczesne środki komunikacji elektronicznej.

2. **obszar kulturalny** - jedną z wartości i potrzeb jest uczestnictwo w "kulturze". Zaproponowane rozwiązania pozwolą na bezpośredni kontakt odbiorcy z wytworami kultury, co przyczyni się do zacierania granicy między odbiorcą a twórcą kultury. Ważna jest tu propozycja wizyty w kinie, teatrze czy spotkanie z artystą. Równoległe z tym tematem pojawia się aspekt polityki wytnieniowej. W czasie, kiedy opiekunowie będą w teatrze czy kinie ich dzieci będą miały właściwą i profesjonalną opiekę.

3. **obszar społeczny** - jesteśmy istotami społecznymi, żyjącymi "tu i teraz", dlatego szukamy grupy wsparcia lub budujemy koalicję dla celu, który chcemy osiągnąć. oraz miejsca, gdzie możemy się spotkać. Niekoniecznie ma to być konkretna, fizyczna przestrzeń, a czasami wystarczy bez potrzeby wychodzenia z domu funkcjonowanie w mediach społecznościowych (typu: fan page, blog, platforma internetowa z forum dyskusyjnym). Zachowanie aktywności społecznej to także budowanie społeczeństwa obywatelskiego: prowadzenie działań na rzecz grupy, poszukiwanie instytucji wspierających i tworzenie własnych organizacji (stowarzyszenia lub fundacje). Da to możliwość nie tylko wymiany informacji ale i działań na rzecz swojej rodziny i innych.

4. **obszar psychologiczny** - bardzo ważnym jest budowanie sfery kompetencji: wytnienia, wypoczynku, wsparcia rodziny, co zapewni rozwój i podpowie

możliwości, z których będzie można skorzystać. Trzeba wzmocnić rodziców, a taką formą pomocy będą otrzymane przez nich narzędzia i grupy wsparcia. Aktywne wspieranie siebie i swojej rodziny w sferze psychologicznej to, obok troski o chorych bliskich, priorytet w opiece nad całą rodziną. Jednak najlepsza i profesjonalna pomoc któregoś dnia dobiega końca. Ważne jest więc to, żeby opiekunowie dostali narzędzia, które pomogą im w przyszłości w radzeniu sobie z przeciwnościami.

Wszystkie omawiane obszary są niezwykle ważne, ale nie wszystkie właściwie wzmocniane i nie wszystkie znajdują się w kręgu zainteresowań profesjonalistów i instytucji wspierających działających w oficjalnym systemie. Model "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " proponuje rozwiązanie uzupełniające zdiagnozowane potrzeby.

8. Rekrutacja beneficjentów.

Rekrutacja uczestników to proces trudny i żmudny, który wymaga wielu działań. W ramach modelu ustalono wzorcowe zasady rekrutacji, opracowano kwestionariusz, który będą wypełniać przyszli beneficjenci. Kolejne działania to opracowano Regulamin uczestnictwa w Innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych".

W celu wzięcia udziału w procesie rekrutacji kandydaci mieli wypełnić i własnoręcznie podpisać odpowiednie dokumenty.

Adresatami projektu miały być osoby, które są opiekunami osób niepełnosprawnych i było to jedyne kryterium wzięcia udziału w testowaniu innowacji społecznej.

Poniżej przedstawiono jako przykład regulamin rekrutacji do Innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie ":

Regulamin rekrutacji beneficjentów do Innowacja społeczna PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"

1. Innowacja społeczna PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" jest realizowana przez Stowarzyszenie Fredry1.
2. Innowacja społeczna realizowana jest od 9 maja 2018 r. do 8 października 2018 r.
3. Biuro Stowarzyszenia Fredry 1 znajduje się przy ul. Przechodniej 30 w Radomiu.

4. Innowacja społeczna finansowana jest na podstawie Umowy o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia jest ze środków Wojewody Małopolskiego.
5. Celem głównym Innowacji społecznej jest pomoc opiekunom osób niepełnosprawnych w celu poprawienia ich jakości życia i stworzeniu narzędzi, które po przetestowaniu pozwolą beneficjentom i osobom mającym podobne problemy poprawić jakość życia.
6. Niniejszy regulamin określa zasady rekrutacji oraz naboru i doboru osób do uczestnictwa w Innowacji społecznej.
7. Rekrutacja dokonywana jest na terenie gminy Radom.
8. Procedura rekrutacyjna uwzględnia i zobowiązuje osoby odpowiedzialne za realizację projektu do przestrzegania ochrony danych osobowych.
9. Za prowadzenie rekrutacji osób do uczestnictwa w innowacji społecznej odpowiedzialny jest członek Stowarzyszenia i pracownik w innowacji społecznej.
10. Rekrutacja prowadzona będzie w okresie od 9 maja 2018 r. do 30 maja 2018 r. z możliwością przedłużenia, jeśli do w/w daty nie uda się zrekrutować wymaganej liczby beneficjentów.
11. Grupy beneficjentów i wymagania:
12. Opiekunowie osób niepełnosprawnych (rodzice lub opiekunowie)
13. Osoby zależne (niepełnosprawne) (dobór do innowacji według dwóch kryteriów: wiekowego lub rodzaj niepełnosprawności)
14. Intencją organizatorów jest zaproszenie do innowacji społecznej osób które zmotywowane są do zmian, dążące do usamodzielnienia się, a których główną przyczyną trudnej sytuacji życiowej jest opieka nad niepełnosprawnym dzieckiem (dziećmi).
15. Każda osoba zainteresowana udziałem w innowacji społecznej jest zobowiązana wypełnić kwestionariusz, w tym kwestionariusz zgody na udostępnianie wizerunku i ochrony danych osobowych.
16. Przystąpienie kandydatów do procesu rekrutacji równoznaczne jest z zaakceptowaniem niniejszego regulaminu.
17. Procedura rekrutacyjna odbywa się poprzez analizę przyjętych dokumentów rekrutacyjnych.
18. Powyższy Regulamin Rekrutacji obowiązuje przez okres realizacji Projektu.

Następnie przeprowadzono rekrutację, która została rozpoczęta zgodnie z harmonogramem 09 maja 2018 r. i trwała w sposób ciągły do 26 maja 2018 r. W trakcie trwania procesu rekrutacji do innowacji społecznej cały czas na bieżąco uzupełniano listę osób zakwalifikowanych do udziału.

Podczas rekrutacji szczególnie zwracano uwagę na rzetelność przedstawianych informacji, które poświadczali rodzice wypełniając kwestionariusz i ankietę na wejście badającą poziom motywacji kandydatów do udziału w projekcie.

W procesie rekrutacji uczestników wzięło udział 15 opiekunów osób niepełnosprawnych. Ze względu na zastosowane kryteria i przeprowadzone rozmowy z kandydatami ostatecznie do projektu weszło 10 osób. W centrum zainteresowania organizatorów znalazły się także dwa kryteria: kryterium niepełnosprawności osoby i jej stopnia czy też kryterium wieku osób niepełnosprawnych.

9. Rekrutacja i zadania trenerów i ekspertów.

Zespół innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " poszukując trenerów i specjalistów, którzy zostaną zatrudnieni w projekcie kierował się dwoma kryteriami: wiedzą i doświadczeniem. Ważne było, aby osoby zatrudnione w roli trenera-specjalisty posiadały odpowiedni zasób merytoryczny, były świadome swojej misji i posiadały odpowiednią praktykę w pracy z innymi i pracy w projekcie.

Aby odpowiednio dobrać kadrę do testowania innowacji społecznej stworzono listę wymagań, kwalifikacji i kompetencji dla trenerów i ekspertów, które zapisano w zasadach rekrutacji personelu, przeprowadzono szereg rozmów osobistych lub telefonicznych, zakwalifikowanie osób do pracy w projekcie.

Poniżej przedstawiono jako przykład regulamin rekrutacji trenerów i ekspertów do Innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie ":

Zasady rekrutacji trenerów i ekspertów do Innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"

1. Innowacja społeczna PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" jest realizowana przez Stowarzyszenie Fredry1.
2. Innowacja społeczna realizowana jest od 9 maja 2018 r. do 8 października 2018 r.
3. Biuro Stowarzyszenia Fredry 1 znajduje się przy ul. Przechodniej 30 w Radomiu.
4. Innowacja społeczna finansowana jest na podstawie Umowy o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu

Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia jest ze środków Wojewody Małopolskiego.

5. Celem głównym Innowacji społecznej jest pomoc opiekunom osób niepełnosprawnych w celu poprawienia ich jakości życia i stworzeniu narzędzi, które po przetestowaniu pozwolą beneficjentom i osobom mającym podobne problemy poprawić jakość życia.
6. Niniejszy regulamin określa zasady rekrutacji oraz naboru i doboru osób do uczestnictwa w Innowacji społecznej.
7. Procedura rekrutacyjna uwzględnia i zobowiązuje osoby odpowiedzialne za realizację projektu do przestrzegania ochrony danych osobowych.
8. Za prowadzenie rekrutacji trenerów, ekspertów i wolontariuszy w innowacji społecznej odpowiedzialny jest członek Stowarzyszenia i pracownik w innowacji społecznej.
9. Rekrutacja prowadzona będzie w okresie od 9 maja 2018 r. do 30 maja 2018 r. z możliwością przedłużenia, jeśli do w/w daty nie uda się zrekrutować trenerów, ekspertów i wolontariuszy do pracy przy innowacji społecznej.
10. W innowacji społecznej przewidziano następujące warsztaty, zajęcia i ćwiczenia, w których będą brać udział opiekunowie osób niepełnosprawnych i osoby zależne (dzieci i młodzież w wieku od 5 - 13 lat):
11. Wymagania kwalifikacyjne i kompetencyjne dla trenerów i ekspertów

A. WYMAGANIA METODYCZNE:

Wymagania wobec trenerów i ekspertów, które gwarantują najwyższą jakość działań:

- wykształcenie wyższe lub półwyższe (np.: studium, licencjat)
- ukończone studia podyplomowe/szkolenia/kursy
- ukończone kursy/szkolenia
- Posiadanie wiedzy i umiejętności w zakresie prowadzenia szkoleń z zakresu: pogranicza psychologii i socjologii, terapii rodzin, resocjalizacji, biznesu;
- muzyki, rytmiki i oligofrenopedagogiki (trener z muzykoterapii dla dorosłych oraz dorosłych i dzieci);
- jogi i jogi śmiechu jako metody gimnastycznej i ścieżki rozwoju osobistego;
- trener szkoleń informatycznych umiejętności umożliwiające prowadzenie zajęć dydaktycznych w zakresie C++, Object Pascal (Delphi), MS Visual Studio, HTML, CSS, PHP, SQL, telepracy i innych form pracy dostępnych na współczesnym rynku;

- działalności na temat wiedzy o społeczeństwie i organizacji pozarządowych;
- rysunku, malarstwa dla dzieci (trener zajęć artystycznych dla dzieci);
- wiedza i doświadczenia w prowadzeniu zajęć na temat technik multimedialnych, wiedza z zakresu personal branding, autorskie metody szkolenia polegające nie tylko na przekazywaniu wiedzy teoretycznej;
- fizjoterapii, technik relaksacyjnych, rehabilitacji,
- praca przy co najmniej jednym projekcie, grantach, innowacjach, przy pisaniu projektów, w charakterze koordynatora i opiekuna grup;
- opracowywanie własnych metod szkolenia polegających nie tylko na przekazywaniu wiedzy teoretycznej, ale przede wszystkim oparte na zajęciach praktycznych takich, jak gry czy ćwiczenia symulacyjne. Wykorzystuje w pracy najczęściej przykłady „z życia wzięte”, czyli tzw. case’y.
- przekazywanie wiedzy i kształtowania kompetencji "miękkich" z zakresu psychologii, socjologii, działalności organizacji pozarządowych (ze szczególnym naciskiem na zastosowania praktyczne).
- Umiejętność przygotowywania własnych scenariuszy szkoleń i ich praktycznej realizacji.

B. WYMAGANIA TECHNICZNE:

- Umiejętność obsługi komputera, urządzeń peryferyjnych (drukarka, rzutnik itp.) oraz urządzeń mobilnych (laptopy, tablety, smartfony).
- Umiejętność korzystania z Internetu.
- Umiejętność korzystania z informacji i z danych w Internecie.
- Umiejętność ochrony urządzeń, treści cyfrowych oraz danych osobowych.

C. DOŚWIADCZENIE:

- Udokumentowane doświadczenie w prowadzeniu szkoleń lub warsztatów dla osób dorosłych i dzieci.
- Umiejętność tworzenia własnych konspektów szkoleń, komunikatywność, umiejętność jasnego formułowania problemów i rozwiązań w kontaktach ze słuchaczami.
- Umiejętność szybkiego i samodzielnego rozwiązywania problemów, chęć zdobywania nowych doświadczeń, umiejętność organizacji pracy, samodzielność, zdecydowanie, punktualność, silna motywacja do pracy, łatwość nawiązywania kontaktów i kultura osobista,
- Doświadczenie w opracowywaniu programów/scenariuszy szkoleń lub warsztatów.
- Udokumentowane kwalifikacje (zaświadczenie, dyplom, certyfikat, świadectwo)

- Doświadczenie w zakresie pracy w projektach, grantach i innowacjach.
Osoby otwarte, komunikatywne, łatwo nawiązujące kontakty.
- 12. Każda osoba zainteresowana udziałem w innowacji społecznej jest zobowiązana wypełnić kwestionariusz, w tym kwestionariusz zgody na udostępnianie wizerunku i ochrony danych osobowych.
- 13. Przystąpienie kandydatów do procesu rekrutacji równoznaczne jest z zaakceptowaniem niniejszego regulaminu.
- 14. Procedura rekrutacyjna odbywa się poprzez analizę przyjętych dokumentów rekrutacyjnych;
- 15. Powyższy Regulamin Rekrutacji obowiązuje przez okres realizacji Projektu.

W procesie rekrutacji wzięło udział 20 trenerów, specjalistów, ekspertów i wolontariuszy z terenu Radomia i gminy Radom. Ze względu na nieodpowiednie kwalifikacje i wykształcenie i fluktuację (rezygnację z pracy w projekcie, plany urlopowe), aby tego uniknąć, podczas rekrutacji przeprowadzono rozmowy i poddano na bieżąco analizie dokumenty 18 osób. Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami i harmonogramem zatrudniono pełną kadrę realizującą projekt. Osoby te zatrudniono specjalnie na potrzeby projektu. Łącznie kadrę projektu stanowi 12 osób, które były zatrudnione na umowę zlecenie.

Ponadto w projekcie przewidziano udział 2 wolontariuszy, których zadania polegały głównie na przygotowywaniu różnego rodzaju dokumentów i materiałów niezbędnych do prawidłowego testowania innowacji. Zadania polegały także na organizowaniu przerw kawowych i cateringu, pomocy w prowadzeniu zajęć, organizowaniu alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

10. Zagrożenia w realizacji modelowego wsparcia w innowacji społecznej projekcie i sposoby ich eliminowania.

Każda grupa, niezależnie od tego, w jakim celu i w jaki dokładnie sposób powstała (naturalnie czy została stworzona) charakteryzuje się określoną dynamiką procesów wewnętrznych. Każdy projekt to działanie celowe, realizowane w ograniczonym czasie, wieloaspektowe i dlatego jest podatne na ryzyko. Należy włożyć wysiłek, aby ryzyko było jak najmniejsze i aby móc nim zarządzać. Wśród tylu osób można czy należy liczyć się z tym, że pewne działania i wynikające z nich problemy będzie trzeba zminimalizować.

1. Ryzyko niepełnej rekrutacji, które powinno się eliminować poprzez właściwe udostępnienie informacji na temat innowacji począwszy od akcji plakatowej, informacje w mediach społecznościowych aż po "reklamę szeptaną".
2. Grupa, w początkowej fazie, może się nie zintegrować i każdy będzie działał indywidualnie. Aby temu zapobiec należy, zostanie zorganizowane spotkanie integracyjne, podczas, którego beneficjenci zostaną poinformowani o merytorycznych działaniach w ramach testowania innowacji społecznej. Ważne

- będzie także wykorzystanie kreatywności, doświadczenia i mądrości życiowej organizatorów, aby wymienione zagrożenie zminimalizować.
3. Brak pełnej grupy może być spowodowany niewłaściwą promocją projektu, która nie dotrze do wszystkich potencjalnych uczestników. Dlatego też jest zaplanowana akcja promocyjna projektu, z wykorzystaniem między innymi mediów społecznościowych.
  4. Wycofaniu z projektu beneficjenta w początkowej fazie będzie można zapobiec zastąpienie go innym uczestnikiem z listy rezerwowej, która powstanie dla potrzeb testowania innowacji. W przypadku choroby uczestnika nastąpi dostosowanie harmonogramu testowania innowacji do zastanej sytuacji.
  5. Ryzykiem w realizacji projektu może być także przerwanie go przez uczestników na czas określony spowodowany na przykład skierowaniem osoby zależnej na rehabilitację w poradni, turnus rehabilitacyjny czy pobyt w szpitalu. W takim przypadku należy przeprowadzić analizę tej sytuacji i wskazanie sposobów uniknięcia problemu lub zniwelowania jego skutków na przykład opracowanie alternatywnego harmonogramu i zestawu czynności pozwalających osiągnąć ten sam rezultat.

Praca przy projekcie wymaga umiejętności zarządzania ryzykiem czyli działań uwzględniających takie reakcje, które pozwolą wcześniej wykryć zagrożenia i odpowiednio szybko zareagować zgodnie z wcześniejszym zamysłem.

11. Eksperti i trenerzy - zadania w realizacji innowacji społecznej.

Zatrudniony w projekcie personel (trenerzy, specjaliści i eksperci) miał przede wszystkim za zadanie:

- a. przekazywać posiadaną wiedzę i umiejętności beneficjentom;
- b. pobudzać aktywność uczestników testowania innowacji społecznej;
- c. realizować zadania powierzone przez organizatorów ;
- d. monitorować jakość prowadzonych przez siebie warsztatów, szkoleń;
- e. integrować beneficjentów;
- f. reprezentować organizatorów w sprawach dotyczących testowanej innowacji;
- g. zawiadamiać uczestników o odbywających się zajęciach;
- h. koordynować przygotowania oraz dostarczanie materiałów i projektów dokumentów przeznaczonych na warsztaty i szkolenia;
- i. gromadzić i przechowywać dokumentację związaną z prowadzonymi zajęciami;
- j. przygotowywać obsługę prowadzonych zajęć i spotkań;
- k. realizować działania informacyjno-edukacyjnych nt. testowanej innowacji społecznej;
- l. popularyzować ideę inowacji społecznej i podjęte działania;
- m. opracować materiały informacyjno-edukacyjnych wspomagające prowadzone

- zajęcia,
- n. nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z członkami najbliższej rodziny;
  - o. dbanie o utrzymywanie dobrych relacji między personelem a beneficjentami i ich rodzinami;
  - p. ułatwianie wdrożenia w życie konkretnych umiejętności i kompetencji poprzez zadania praktyczne uzupełniające wykłady;
  - q. wspieranie wymiany informacji i współpracy pomiędzy uczestnikami warsztatów;
  - r. monitorowanie zapotrzebowania uczestników na określone kompetencje i umiejętności .

13. Jednostki modułowe. Harmonogram działań.

Innowacja społeczna "Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie " jest działaniem przemyślanym, opracowanym i zaplanowanym. Każda z aktywności, o których napisano w pkt.8, miała swoje miejsce. Stąd podział zajęć na jednostki modułowe:

moduł I - aktywność inspirowana - budowanie sfery kompetencji, które posłużą radzeniu sobie ze stresem, odpowiedniemu wypoczynkowi, wsparcie rodziny, kierowane przez trenerów i instruktorów (psycholog, socjolog, trener jogi), co zapewni rozwój i podpowie możliwości, z których będzie można skorzystać podczas trwania projektu i po nim. Chociaż projekt skoncentrowany jest na opiekunach osób zależnych to proponuje także instrumenty wsparcia ich podopiecznych w postaci zajęć rekreacyjno-terapeutycznych, co pozwoli opiekunom uczestniczyć w zaoferowanych formach wsparcia:

- Warsztaty- "Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych"
- Warsztaty - Yoga śmiechu
- Warsztaty - "Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli"
- Warsztaty - Muzykoterapia

moduł II - aktywność zawodowa - współcześnie internet to także narzędzie pozwalające na "pracę na odległość", bez wychodzenia z domu - telepraca - jednym z problemów osób opiekujących się bliskimi jest obniżenie jakości życia, osoba ta pozostaje w domu i ma ograniczone możliwości podjęcia pracy, należy więc stworzyć taką formę pracy, która pozwoli na świadczeniu usług bez konieczności wychodzenia z domu, wykorzystując środki komunikacji elektronicznej, np.: ankieter, księgowia, zbieranie informacji itp.

- Warsztaty - TELEPRACA -Praca na odległość jako szansa dla opiekunów

moduł III - aktywność społeczna - jesteśmy istotami społecznymi, dlatego projekt oferuje grupy wsparcia, oraz miejsca, gdzie uczestnicy mogą się spotkać, często bez potrzeby wychodzenia z domu typu: fan page, blog, platforma internetowa z forum

dyskusyjnym, poradnik, co pozwoli na zachowanie aktywności, działanie na rzecz grupy, poszukiwanie instytucji wspierających i tworzenie własnych (stowarzyszenie, fundacja, grupa wsparcia), beneficjenci dostaną narzędzie w postaci strony internetowej z możliwością prowadzenia bloga i forum za pomocą, którego będą mogli komunikować się z osobami o podobnych problemach, co pomoże w wymianie informacji, wzajemnemu wsparciu;;

- Warsztaty Aktywności lokalnej
- Warsztaty: jak korzystać ze strony internetowej, jak pisać bloga, jak poruszać się po forum dyskusyjnym? Jak promować swoją markę?

moduł IV - aktywność kulturalna - uczestnictwo w " projekcie kultura", bezpośredni kontakt odbiorcy z wytworami kultury pozwoli na zatarcie granicy między odbiorcą a twórcą kultury, mowa tu np.: o wizycie w kinie, teatrze, spotkanie z artystą.

W załączeniu przedstawiono jako przykład harmonogram zajęć, realizowany w ramach innowacji społecznej "Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie ":

HARMONOGRAM ZAJĘĆ
- 2. MIESIĄC TESTOWANIA INNOWACJI SPOŁECZNEJ
"GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE "

Tydzień	Wtorek	Piątek	Sobota
4-9.VI	x	x	9.06. - Warsztaty- "Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych" - Muzykoterapia
11-16.VI	12.06. - Yoga śmiechu - Zajęcia artystyczne	15.06. 19,00 spektakl "Najdroższy" - opiekunowie - osoby zależne (dzieci) dogoterapia	16.06. - Warsztaty - "Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli" - Zajęcia relaksacyjne
18-23.VI	19.06. - Yoga śmiechu - Muzykoterapia -	x	23.06. - Zajęcia relaksacyjne dla dorosłych i dzieci
25-30.VI	26.06 - Yoga śmiechu - Muzykoterapia	x	30.06 - Warsztaty: jak korzystać ze strony internetowej, jak pisać bloga, jak poruszać się po forum dyskusyjnym? - Muzykoterapia- - Yoga śmiechu - Zajęcia relaksacyjne

HARMONOGRAM ZAJĘĆ
- 3. MIESIĄC TESTOWANIA INNOWACJI SPOŁECZNEJ
"GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE "

Tydzień	Wtorek	Sobota
9-14.07.	<p align="center">10.07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yoga śmiechu - Muzykoterapia 	<p align="center">14.07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty - "Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych" - Muzykoterapia
16-21.07.		<p align="center">21. 07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty Aktywności lokalnej - Yoga śmiechu
23-28.07.	<p align="center">24.07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jak promować swoją markę? - Yoga śmiechu - Zajęcia artystyczne 	<p align="center">28.07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty - TELEPRACA - Praca na odległość jako szansa dla opiekunów - Zajęcia relaksacyjne - Yoga śmiechu
30. 07. - 0 5. 08.	<p align="center">31. 07.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Muzykoterapia - zajęcia relaksacyjne 	
6.- 8.08.		<p align="center">7.08.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty Aktywności Lokalnej - zajęcia relaksacyjne

HARMONOGRAM ZAJĘĆ
- 4. MIESIĄC TESTOWANIA INNOWACJI SPOŁECZNEJ
"GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE "

Tydzień	Wtorek	Sobota
06-11.08	x	11. 08. - "Księżniczka na ziarnku grochu " - bajka familijna (Amatorski Teatr Resursy) - Zajęcia artystyczne
13-18.VIII	x	18. 08. - Jak promować swoją markę? - Warsztaty: jak korzystać ze strony internetowej, jak pisać bloga, jak poruszać się po forum dyskusyjnym? - Yoga śmiechu - Muzykoterapia
21- 26.08	x	25. 08. - Warsztaty - "Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli" - Zajęcia artystyczne
27-31.08.	28.08. Kino familijne - Elektrownia.	x

13. Cele i tematyka działań oraz wskaźniki ich realizacji.

W ramach innowacji przeprowadzono warsztaty, seminaria i zajęcia:

Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli propozycja dotyczyła sytuacji opiekunów niepełnosprawnych we współczesnym społeczeństwie. Zaproponowane działania sprzyjały wzrostowi wiedzy opiekunów: o działalności instytucji, w których znajdują wsparcie i o korzyściach płynących ze współpracy.

Odbyły się 2 spotkania po 3 godziny, w których uczestniczyło po 10 osób. Po zakończeniu warsztatów zwiększyła się świadomość uczestników o własnych możliwościach oraz różnicach i podobieństwach między ludźmi (pod względem stopnia sprawności, kulturowym, religijnym i innymi), poziom wiedzy o tolerancji i akceptacji na każdą inność, co w znaczny sposób obniżyło lęk w kontaktach społecznych, ważnych na każdym etapie życia. Zdecydowanie zwiększył się poziom wiedzy na temat mechanizmów, które kierują brakiem akceptacji, z czego ona wynika i jak jej zaradzić, a także samooceny u beneficjentów.

Uczestnicy poznali prawną definicję osoby niepełnosprawnej i ucznia niepełnosprawnego, akty prawne, ustawy i rozporządzenia regulujące działania szkół i klas integracyjnych. Po dokonaniu analizy szkolnictwa integracyjnego w Radomiu wiedzą, jaka jest sytuacja kształcenia osób niepełnosprawnych, poznali dane do raportu o działalności szkolnictwa integracyjnego, które wynikały z dogłębnej analizy sytuacji. Wspólnie uczestnicy dokonali opisu sytuacji w nauczaniu integracyjnym i wspólnie sporządzono wnioski dotyczące faktycznego stanu integracji w edukacji.

Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych

Zajęcia były rodzajem wsparcia, zminimalizowały poczucie osamotnienia w trudnych sytuacjach; ułatwią dzielenie się doświadczeniami; pomogą zwalczyć bezradność i lepiej zrozumieć siebie; dadzą emocjonalne i społeczne oparcie; pozwolą zaakceptować siebie i swoje problemy; zapewnią poczucie bezpieczeństwa.

Odbyły się 2 spotkania po 3 godziny, w każdym warsztatach uczestniczyło 10 osób.

Udział beneficjentów w warsztatach jogi śmiechu zwiększył ich umiejętność radzenia sobie w kontaktach interpersonalnych, eliminowania ze swojego zachowania postaw uległych, agresywnych i manipulacji innymi lub radzenia sobie z osobami o takich zachowaniach, wyrażania siebie bez naruszania praw

innych osób, nauczyli się jak w sposób asertywny wyrażać swoje potrzeby lub odmawiać, radzić sobie z krytyką, w sytuacjach trudnych stosować model FUIO lub techniki zachowań asertywnych, szczególnie w sytuacjach trudnych i stresujących. Uczestnicy nauczyli się radzić sobie z toksycznymi ludźmi w swoim otoczeniu, swobodnie stosować informację zwrotną, używać komunikat JA, określać swoje mocne i słabe strony.

Warsztaty aktywności lokalnej:

pozwoili na: zdiagnozowanie środowiska opiekunów i zidentyfikowanie ich potrzeb, podniesienie wiedzy z zakresu korzyści płynących z podejmowania inicjatyw społecznych, działania we współpracy ze środowiskiem lokalnym i angażowanie w sprawy osób chorych, zwiększanie motywacji społeczności opiekunów osób zależnych poprzez zaangażowanie we wspólne działania, integracja środowiska osób niepełnosprawnych. Zajęcia mają zachęcić do realizacji projektów służących ich aktywizacji w społeczności lokalnej oraz wyszukiwanie podmiotów, które będą ich w tym wspierać. Istotą będzie złączenie wysiłków, nadanie pomysłom określonej struktury, włączenie i udział w decydowaniu o kierunkach rozwoju prospołecznego grupy. Opiekunowie znają problemy, które ich trapią, znają przyczyny narastania niekorzystnych zjawisk. Ich wiedza będzie stanowić źródło zdiagnozowania ich sytuacji.

Odbyły się 2 spotkania po 3 godziny, w każdym warsztatach uczestniczyło 10 osób.

Uczestnicy znają zasady funkcjonowania aktywności lokalnej między innymi poprzez zakładanie organizacji pozarządowych. Po zakończeniu warsztatów beneficjenci znają kompetencje społeczeństwa obywatelskiego, zasady funkcjonowania działalności organizacji pozarządowych oraz poznali obszary aktywności społeczno-gospodarczej. Potrafią zakładać organizacje pozarządowych, wiedzą, jaka jest celowość i zasady funkcjonowania organizacji pozarządowych. Wiedzą jak skutecznie komunikować się i współdziałać dla osiągnięcia wyznaczonego celu. Dodatkowo uczestnicy rozróżniają trzy sektory życia publicznego, odróżniają fundacje od stowarzyszeń, potrafią wskazać znaczenie i funkcje tych organizacji oraz wymienić źródła ich finansowania. Umieją tworzyć dokumentację potrzebną do zakładania organizacji i znają konstytucyjne i ustawowe regulacje prawa do zrzeszania się w Polsce.

Muzykoterapia

Zajęcia zaproponują jak posługując się muzyką lub jej elementami poprawić swoje funkcjonowanie, radzić sobie z różnorodnymi problemami natury emocjonalnej, fizycznej lub umysłowej. Muzykoterapia w połączeniu z afirmacjami to forma terapii bazująca na leczniczym wpływie dźwięku i muzyki na psychikę i organizm człowieka. Jest to zgodne ze starożytną teorią, że

dźwięk leczy ciało i duszę. Leczenie muzyką jest coraz popularniejszą formą terapii, co wywiera pozytywny wpływ na psychikę, zmniejsza depresję, lęk, poprawia samoocenę, pomaga osobom cierpiącym na bezsenność.

Odbyły się 24 spotkania (24 godziny) a w każdym warsztatach uczestniczyło po 10 osób.

Po zakończeniu cyklu zajęć beneficjenci nauczyli się używać stosownej muzyki, świadomie odreagowywać i odpoczywać przy muzyce, radzić sobie ze stresem tworząc pozytywne wizualizacje i afirmacje przy pomocy wyobraźni. Uczestnicy potrafią ćwiczyć pozytywne nastawienie przy pomocy muzyki i zastosowanych afirmacji, które nauczyli się pisać, potrafią budować własny, pozytywny wizerunek, wykorzystując zastosowane podczas zajęć ćwiczenia.

Joga śmiechu

Zajęcia podpowiedzą jak: prawidłowo oddychać, atrakcyjnie się prezentować, radzić sobie z sytuacjami stresującymi, zwiększyć dystans do siebie, łatwiej nawiązywać kontakty z innymi ludźmi, praktycznie zaprezentować ćwiczenia jogi śmiechu. Zajęcia są adresowane do opiekunów osób niepełnosprawnych i mają na celu nauczenie beneficjentów dbałości o higienę psychiczną. Joga śmiechu odpowiada na ważne potrzeby rozwojowe: wspomaga rozwój emocjonalny i rozwija inteligencję, rozwija kreatywność poprzez synchronizację półkul mózgowych, zwiększa koncentrację i sprawność, wydolność oddechową, pomaga utrzymać prawidłową wagę ciała, rozwija kompetencje społeczne i odporność organizmu.

Odbyły się 24 spotkania (24 godziny) a w każdym warsztatach uczestniczyło po 10 osób.

Udział beneficjentów w warsztatach jogi śmiechu zwiększył ich umiejętności komunikacji w grupie i poszerzył świadomość na temat zdrowego i prawidłowego oddechu, zdrowego stylu życia i radzenia sobie w trudnych, stresujących sytuacjach, atrakcyjnego prezentowania się. Uczestnicy nauczyli się zwiększać dystans do siebie w trudnych sytuacjach. Terapia śmiechem poprawiła funkcjonowanie uczestników na poziomie fizjologicznym, psychologicznym i społecznym.

Jak korzystać ze strony internetowej, jak prowadzić blog, jak pisać na forum, jak promować swoją markę lub swój problem?

Warsztaty poświęcone temu jak założyć i korzystać ze strony internetowej, założyć bloga lub jak pisać na forum dyskusyjnym, porady dotyczące tego jak uchronić się przed większością popełnianych w tym zakresie błędów, jak legalnie korzystać z kultury a także jak, w przyszłości zarabiać na tych formach komunikacji. Dodatkowo uczestnicy będą mogli poznać zasady promowania marki i promowania ważnego tematu, idei.

Odbyło się 10 godzin, w których uczestniczyło po 10 osób.

Po odbyciu zajęć uczestnicy znają podstawowe pojęcia związane z Internetem, przeglądarki internetowe oraz sposoby ich obsługi, umieją przeglądać podstawowe portale internetowe, samodzielnie zdobywać wiedzę i umiejętności i wykorzystywać pozyskane informacje do własnego celu. Uczestnicy potrafią dopasować metody promowania w zależności od rodzaju grupy docelowej (klientów), używać dostępnych na rynku form reklamy w celu promowania swoich produktów/marki, mają większą wiedzę z zakresu reklamy na rynku lokalnym oraz o szerokim zasięgu.

Telepraca - praca na odległość jako szansa dla opiekunów Zajęcia poświęcone zagadnieniom telepracy - definicja pojęcia, geneza i rola telepracy, główne cechy pracy na odległość, wpływ technologii na zmiany stosunków pracy, telepraca w świetle kodeksu, warunki pracy na odległość, organizacja pracy w domu, jej społeczne, pozytywne i negatywne aspekty, zarządzanie pracownikami w pracy zdalnej.

Odbyły się 2 spotkania po 3 godziny, w których uczestniczyło 10 osób.

Udział beneficjentów w warsztatach zwiększył ich wiedzę na temat, gdzie znaleźć ważne dokumenty i akty prawne dotyczące telepracy, wiedzą czym jest i na czym polega "telepraca", jakie są jej wady i zalety, jakie dokumenty regulują zatrudnienie w formie telepracy, w jakich zawodach może być wykonywana telepraca, jakie elementy powinna zawierać umowa pracę w warunkach pracy na odległość.

Projekt kultura

wspólne wyjście do teatru, kina i na monodram (karnet - na kilka przedstawień teatralnych lub pojedynczy bilet) w ramach tego projektu opiekunowie byli w 2 razy w teatrze (Teatr Powszechny im. Jana Kochanowskiego i Teatr Resursa) oraz 1. w kinie Elektrownia.

Uczestnictwo w Projekcie kultura potraktowane było jako nieodzowny element codzienności. Jednak wizyta w teatrze opiekunów nadała ich dniu niezwykłości i uczyniła je całkowicie odmiennymi od innych. Jednocześnie wizyta na seansie w kinie familijnym na wspólnym seansie dała szansę na integrację nie tylko najbliższej rodziny ale i z innymi uczestnikami.

Kontakt z kulturą pobudził rozum i emocje, służył ćwiczeniu myślenia i rozwijał wyobraźnię. Uczestnicy stali się bogatsi w doświadczenie i wiedzę, czemu posłużył kontakt ze sztuki w różnych formach. Beneficjenci odczuwali radość i zadowolenie, nauczyli się adekwatnych reakcji na daną sytuację. Według relacji uczestników pozwoliło im to na przeżywanie w głowach i sercach hipotetycznych sytuacji, co jest często idealnym treningiem przed zderzeniem z rzeczywistością.

Warsztaty i szkolenie z rodzicami mogły się odbyć pod warunkiem, że opieką zostaną objęte także osoby niepełnosprawne dzieci, dla których prowadzono

zajęcia artystyczne i relaksacyjne. Podczas warsztatów równolegle z zajęciami opiekunów odbywały się zajęcia artystyczne oraz relaksacyjne, a także wspólne zajęcia muzykoterapii i jogi śmiechu opiekunów i osób niepełnosprawnych z trenerami.

Dzięki przeprowadzonym zajęciom artystycznym ich uczestnicy nauczyli się: rozwijać swoje dziecięcych talenty, kształtować i rozwijać umiejętności artystyczne, rozwijać i wzmacniać pozytywny obraz samego siebie, wyrażać swoją własną osobowość i własną kreatywność, nauczyli się współdziałania w zespole.

Po odbyciu zajęć relaksacyjnych uczestnicy doznali zredukowania napięcia psychicznego i fizycznego organizmu, pracowały w atmosferze bezpieczeństwa i akceptacji grupy. Zajęcia poprawiły ich samopoczucie, utrwaliły poczucie pewności siebie. Podczas zajęć niekiedy rodzice towarzyszyli dzieciom podczas zajęć i zabaw. Służyło to wskazaniu jak wspólnie spędzać wolny czas i jak wykorzystać go na nie tylko budowanie więzi, integrację i zabawę, ale także terapię.

Na zakończenie zajęć zorganizowano event, który stanowił podsumowanie innowacji, ale był także wydarzeniem ważnym w życiu beneficjentów, organizatorów i trenerów będzie:

EVENT

Spotkanie z uczestnikami, trenerami i zaproszonymi gośćmi było okazją do wymiany doświadczeń, uwag i spostrzeżeń na temat wdrażanej innowacji. Podczas tego wydarzenia zostały rozdane dyplomy potwierdzające udział w projekcie, omówienie przeprowadzonych ewaluacji, dotyczących zadowolenia beneficjentów z udziału w testowaniu innowacji społecznej. Na zakończenie został przedstawiony raport z przebiegu działań w projekcie i podsumowanie rezultatów.

Podczas eventu uczestnicy uroczystości zapoznali się z wydanym poradnikiem zatytułowanym "**Nie dużo, ale dobrze wiedzieć ...**", który stanowi rodzaj elementarza wiedzy przeznaczonej dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Poradnik zawierał : artykuły na konkretny temat wraz z poradami dla opiekunów, adresy przyjaznych stron internetowych, instytucji wspierających osoby niepełnosprawne i ich opiekunów, adresy fundacji i stowarzyszeń pomagających rodzinom i opiekunom osób z tego typu problemami. Artykuły będą wprowadzeniem do tematu, który będzie można rozwinąć na platformie internetowej, w mediach społecznościowych, podczas dyskusji prowadzonej na zamkniętej grupie.

W evencie wzięło udział 40 osób, beneficjentów projektu, ich rodzin i zaproszonych gości.

14. Zadania i działania w projekcie i ich realizacja innowacyjność. Ewaluacja.

Warsztaty - Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli. Jak sobie radzić z brakiem tolerancji i dyskryminacją?

propozycja dotyczyła warsztatów poświęconych sytuacji opiekunów niepełnosprawnych we współczesnym społeczeństwie. Biorąc pod uwagę przeciwności, z jakimi spotykają się rodzice i opiekunowie dzieci niepełnosprawnych oraz osoby zależne należało przeprowadzić zajęcia, które wskazywały rodzicom mechanizmy, jakie działają w przypadku braku akceptacji i nietolerancję w społeczeństwie. Zaproponowane działania sprzyjały wzrostowi wiedzy opiekunów, podaniu informacji o działalności instytucji, w których można znaleźć wsparcie i korzyściach płynących ze współpracy. Ważnym celem było przygotowanie adresatów do funkcjonowania w otaczającej rzeczywistości np. przeciwstawianie się braku akceptacji ich bliskich ze strony społeczeństwa, poznawanie sprzymierzeńców w działaniu, szukanie wspólnej płaszczyzny porozumienia i dialogu, a także edukacji na rzecz świadomego obywatela, praw człowieka kształtowania właściwych poglądów i postaw, nauka szacunku dla drugiego człowieka. W ramach tych zajęć poprowadzona będzie także analiza sytuacji na terenie szkół i klas integracyjnych. Jest to problem, który rzadko jest diagnozowany od strony rodzica. Ważne było to, aby pojedyncze, incydentalne głosy na ten temat, zebrać i wyciągnąć wnioski, czemu służyły warsztaty "Równy status .... "

Warsztaty - Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych - Zajęcia były rodzajem wsparcia, zminimalizowały poczucie osamotnienia w trudnych sytuacjach; ułatwiły dzielenie się wiedzą i doświadczeniami, pomogły zwalczyć bezradność i lepiej zrozumieć siebie; dadzą emocjonalne i społeczne oparcie; pozwolą zaakceptować siebie i swoje problemy; zapewnią poczucie bezpieczeństwa. Aby osiągnąć w/w cele i podkreślić innowacyjność tego rozwiązania należało potraktować rodzinę jako odrębny system, który jest głęboko osadzony nie tylko "tu i teraz", ale ma także swoje style komunikacji, strategie działania, przekazy wielopokoleniowe dotyczące wartości i dopiero po zrozumieniu tych zależności przygotowano indywidualne strategie pracy z każdą rodziną.

Warsztaty aktywności lokalnej pozwoliły na: zdiagnozowanie środowiska opiekunów i zidentyfikowanie ich potrzeb, podniesienie wiedzy z zakresu korzyści płynących z podejmowania inicjatyw społecznych, działania we współpracy ze środowiskiem lokalnym i angażowanie w sprawy osób chorych, zwiększanie motywacji społeczności opiekunów osób zależnych poprzez zaangażowanie we wspólne działania, integracja środowiska osób niepełnosprawnych. Innowacyjność zajęć polega na mobilizacji opiekunów i całej rodziny do realizacji projektów służących ich aktywizacji w społeczności lokalnej oraz wyszukiwanie podmiotów, które będą ich w tym wspierać. Istotą było połączenie wysiłków, nadanie ich pomysłom określonej struktury, włączenie pojedynczych rodzin i udział w decydowaniu o kierunkach rozwoju

prospołecznego grupy. Opiekunowie, którzy znają trapiące ich problemy i przyczyny narastania niekorzystnych zjawisk są najlepszym źródłem wiedzy dla nich samych. Ich wiedza stanowi źródło zdiagnozowania tej sytuacji. Następnie opiekunowie osób niepełnosprawnych przystąpili do powołania grupy inicjatywnej, powstania własnego stowarzyszenia/ fundacji, które będą wspierać rodziców w ich działaniach. Ważne, aby opiekunowie stali się czynnymi działaczami na rzecz swojej rodziny, co zastąpi bierne zwracanie się po pomoc do już istniejących organizacji. Podczas zajęć trener stymulował do działań i wszelkiego rodzaju aktywności.

Warsztaty - Muzykoterapia - Prowadząca zajęcia posługując się muzyką lub jej elementami dążyła do poprawy funkcjonowania opiekunów osób niepełnosprawnych, do radzenia sobie z różnorodnymi problemami natury emocjonalnej, fizycznej lub umysłowej. Jest to forma terapii bazująca na leczniczym wpływie dźwięku i muzyki na psychikę i organizm człowieka, co jest zgodne ze starożytną teorią, że dźwięki leczą ciało i duszę. Kuracja muzyką jest coraz popularniejszą formą terapii, ponieważ wywiera pozytywny wpływ na psychikę, zmniejsza depresję, lęk, poprawia samoocenę, pomaga osobom cierpiącym na bezsenność za pomocą muzyki oraz dźwięków. Spotkania takie są przede wszystkim świetną formą relaksacji lub nabrania energii i chęci do działania. Wszystko zależy od rodzaju muzyki wykorzystywanej w danej terapii, oraz od tego, czy uczestnik gra na instrumencie, czy słucha muzyki. Często towarzyszą jej afirmacje, które wzmacniają działanie muzyki, która może być tłem, jak i głównym elementem. Innowacyjność warsztatów polegała na wskazaniu możliwości wykorzystania muzyki i afirmacji w życiu codziennym w celu złagodzenia napięć, radzenia sobie ze stresem i przeżywaną traumą.

Warsztaty - Joga śmiechu - zajęcia podpowiedzą jak: prawidłowo oddychać, atrakcyjnie się prezentować, radzić sobie z sytuacjami stresującymi, zwiększyć dystans do siebie, łatwiej nawiązywać kontakty z innymi ludźmi, praktycznie zaprezentować ćwiczenia jogi śmiechu. Zajęcia są adresowane do opiekunów osób niepełnosprawnych i mają na celu nauczenie beneficjentów dbałości o higienę psychiczną. Joga śmiechu odpowiada na ważne potrzeby rozwojowe: wspomaga rozwój emocjonalny i rozwija inteligencję, rozwija kreatywność poprzez synchronizację półkul mózgowych, zwiększa koncentrację i sprawność, wydolność oddechową, pomaga utrzymać prawidłową wagę ciała, rozwija kompetencje społeczne i odporność organizmu. Joga śmiechu to innowacyjna terapia, która zyskuje sobie coraz większą popularność w Polsce i na świecie. Ta forma relaksu łączy ćwiczenia polegające na śmianiu się z ćwiczeniami oddechowymi. Poprzez śmiech organizm wytwarza endorfiny, dzięki czemu poprawia się nasze samopoczucie oraz wzmacnia system immunologiczny.

Warsztaty - Jak korzystać ze strony internetowej, jak prowadzić fan page, blog, jak pisać na forum, jak legalnie korzystać z zasobów Internetu - Warsztaty poświęcone temu jak korzystać ze strony internetowej, założyć bloga lub jak pisać na forum dyskusyjnym, porady dotyczące tego jak uchronić się przed większością

popęłnianych w tym zakresie błędów, jak promować markę, temat, problem i legalnie korzystać z kultury a także jak, w przyszłości zarabiać na tych formach komunikacji.

Strona internetowa, fanpage, media społecznościowe to narzędzie nowoczesnego komunikowania się z otoczeniem. Obecnie stanowią naturalne środowisko funkcjonowania współczesnego człowieka. Innowacyjność tych rozwiązań polega nie na korzystaniu z udogodnień technologicznych, bo to jest bezdyskusyjne, ale wypracowaniu nietradycyjnych nawyków i praktyk użytkowników technologii internetowych, ponieważ oni właśnie mają się stać adresatami i współtwórcami informacji w mediach i portalach społecznościowych.

Podobnie nie należy nikogo przekonywać o innowacyjnym rozwiązaniu, jakim jest praca na odległość czyli **warsztaty - telepraca - praca na odległość jako szansa dla opiekunów** - zajęcia poświęcone zagadnieniom telepracy - definicja pojęcia, geneza i rola telepracy, główne cechy pracy na odległość, wpływ technologii na zmiany stosunków pracy, warunki pracy na odległość, organizacja pracy w domu, jej społeczne, pozytywne i negatywne aspekty, zarządzanie pracownikami w pracy zdalnej. Omówiona metoda pracy była innowacyjna dla opiekunów osób zależnych, którzy do tej pory pracowali w systemie pracy stacjonarnej.

Opiekunowie osób niepełnosprawnych są silnie związani ze swoimi bliskim, dlatego chcąc pomóc rodzicom (mamom) należy pamiętać o zajęciach dla osób zależnych. Podczas warsztatów równoległe z zajęciami opiekunów będą odbywały się zajęcia relaksacyjne, artystyczne oraz zajęcia muzykoterapii i jogi śmiechu osób niepełnosprawnych wraz z opiekunami pod opieką trenera. Przy tej okazji warto wspomnieć o coraz popularniejszej chwili wytchnienia dla rodziców. Trener, ekspert opierając się na swojej wiedzy i w porozumieniu z grupą uczestników wybierał metodę adekwatną do realizacji zakładanych celów, jakie stawiane są przed uczestnikami szkolenia. Aby zajęcia i warsztaty przyniosły wymierne rezultaty zaproponowano aktywne metody edukacyjne czyli takie, które są technikami pracy grupowej i pobudzają aktywność uczestników. Ułatwiają one proces uczenia się, czynią naukę zróżnicowaną, ożywiają atmosferę podczas warsztatów, co daje niespodziewane efekty w pracy. Beneficjenci zdobywając wiedzę i umiejętności metodami aktywnymi są pełni inwencji, kreatywni, bardziej krytyczni, łatwiej formułują sądy i opinie, chętniej i odważniej biorą udział w publicznych wystąpieniach.

W załączeniu przedstawiono jako przykład ewaluację w innowacji społecznej "Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie"

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia

Procedura przeprowadzania ewaluacji w innowacji społecznej „ Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie”

Ocena, czyli ewaluacja - sposób oceny, w jaki sposób organizacja stwierdzi, że osiągnęła planowane rezultaty, ewaluacja projektu. Szukamy odpowiedzi na pytanie, czy i jak udało nam się osiągnąć zamierzone cele (wg. "Słownik pojęć" pod red. dr hab. *Henryk Mizerek*)¹

Ewaluacja testowanej innowacji społecznej projektu „ **Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie**” pozwoli na zebranie i następnie przeanalizowanie informacji o samej innowacji społecznej, na temat jakości pracy trenerów i adekwatności osiągniętych wyników do zakładanych celów, założeń. To dobry sposób na to, aby sprawdzić, czy projekt odpowiadał na rzeczywiste potrzeby uczestników biorących udział w projekcie i został zrealizowany poprawnie. Przeprowadzona ewaluacja pomoże także podnieść jakość przyszłych działań, projektów i innowacji (odpowie na pytania, jakie były mocne punkty działań, które można powielać i jakie słabe punkty, by w przyszłości je poprawić, ulepszyć). Ewaluacja w projekcie jest niezbędną, ponieważ uświadamia organizatorom i uczestnikom projektu, jakie zmiany zaszły.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona :

- przed rozpoczęciem działań (ocena ex-ante);
- w trakcie realizacji działań (ocena bieżąca zajęć);
- po ich zakończeniu (ocena ex-post);

Zebrane informacje oraz wyniki przeprowadzonych w czasie zajęć ewaluacji zostały wykorzystane do opracowania modelu.

---

¹ "Słownik pojęć" pod red. dr hab. *Henryk Mizerek* [w:]

<https://www.npseo.pl/action/dictionary/make/view/item/64/>

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

Metody ewaluacji:

Ewaluacja będzie przeprowadzona na kilku etapach projektu i za pomocą różnych form:

Ewaluacja powinna być przeprowadzana z zastosowaniem następujących metod:

- analiza dokumentacji - analiza materiałów wytworzonych w ramach projektu (umowy z trenerami i wolontariuszami zatrudnionymi w projekcie, scenariusze zajęć i materiały pomocnicze). Miała na celu ocenę osiągnięcia rezultatów w projekcie, a także zidentyfikowanie czynników warunkujących skuteczność realizacji projektu.
- ewaluacja ex-ante – *przeprowadzana przed działaniem, ma ocenić trafność zamierzonych przedsięwzięć zgodnie z celami projektu.*
- ankieta ewaluacyjna - zostanie przeprowadzona w trakcie realizacji działań (ocena bieżąca zajęć)
- wywiad grupowy (forma ustna) - dyskusja grupowa beneficjentów biorących udział w projekcie prowadzona podczas trwania projektu, a także wypowiedzi dla mediów.
- post-ankieta (zastosowane narzędzie: kwestionariusz ankiety na koniec projektu) - ankieta przeprowadzona z osobami, które uczestniczyły w całym projekcie podczas konferencji podsumowującej.

Wyniki ankiet zostaną poddane analizie, a na jej podstawie opracowane zostaną wnioski, które będą przedstawione w formie pisemnej, w formie ppt i umieszczone na fanpage.

Zakres ewaluacji wewnętrznej:

Wybrane przez organizatorów wymagania z czterech obszarów działań :

określenie poziomu oczekiwań beneficjentów projektu;

określenie efektów działań (warsztatów, zajęć, wykładów i wizyt studyjnych);

określenie poziomu spełniania oczekiwań beneficjentów projektu;

określenie poziomu zadowolenia uczestników z udziału w testowaniu innowacji społecznej.

Problematyka ewaluacji:

Z założeń testowanej innowacji społecznej wynika chęć wsparcia opiekunów osób niepełnosprawnych. Ewaluacja dotyczy określenia oczekiwań a następnie efektów działań (warsztatów, seminariów, szkoleń, zajęć) i poziomu spełnienia przez organizatorów oczekiwań beneficjentów projektu oraz określenie poziomu zadowolenia przez beneficjentów z udziału w projekcie, z atmosfery panującej podczas spotkań, wartości dodanej.

Zainteresowani:

Interesariusze (beneficjenci projektu - 10 osób, które biorą udział w projekcie (w tym także osoby zależne), ich rodziny, społeczności lokalne, trenerzy i eksperci,

Ewaluacja i rozpowszechnianie

Przedstawienie wyników ewaluacji (w formie drukowanej) wszystkim zainteresowanym nastąpi podczas eventu oraz zostanie wykorzystane w sprawozdaniu po przeprowadzeniu projektu i w napisaniu modelu. Na zakończenie projektu zostanie opracowany raport z przebiegu testowania innowacji społecznej i osiągniętych rezultatów, który będzie opracowany w formie prezentacji PPT i wydrukowany w postaci papierowej. Wyniki zostaną przedstawione podczas eventu, który będzie podsumowaniem projektu (w tym także: przeprowadzonych rozmów, ankiet i wywiadów).

Formy i zasady dokumentowania czynności ewaluacyjnych oraz przechowywania

- a) wszystkie czynności prowadzone przez ewaluatora są dokumentowane w formie papierowej wypełnionych przez beneficjentów ankiet i wywiadów;
- b) za dokumentowanie prac odpowiedzialny jest koordynator;
- c) do przeprowadzenia czynności ewaluacyjnych należy opracować narzędzia ewaluacji (ankiety, wywiady);
- d) z prac ewaluacyjnych sporządzony zostanie dokument końcowy - raport z ewaluacji wewnętrznej, który zostanie dołączony do dokumentacji.
- e) całość dokumentacji dotyczącej przeprowadzonych ewaluacji wewnętrznych przechowywana jest w dokumentacji projektu przez okres 5 lat w siedzibie Stowarzyszenia Fredry 1.

Odpowiedzialni:

trenerzy, specjaliści;

Czas realizacji innowacji społecznej:

09.05.2018 r. - 08.10.2018 r.

Analiza przeprowadzonych ewaluacji:

Analiza

wyników ankiety badającej poziom motywacji beneficjenta do udziału w innowacji społecznej - Radom, 26.maja 2018 r.

I. Cel ankiety

Stowarzyszenie Fredry 1 dążąc do realizacji innowacji społecznej zgodnie z umową Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia

przygotowało ankietę dotyczącą poziomu motywacji beneficjentów do udziału w testowaniu innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie ". Ankieta składała się z 7 pytań mających na celu uzyskanie informacji od respondentów na temat:

1. informacji o planowanej innowacji społecznej (pytanie 1)
2. częstotliwości spotkań w testowaniu innowacji (pytanie 2)
3. problemów i tematów, o których chcieliby rozmawiać beneficjenci, które są im potrzebne i które interesują, w tym także jakie sa ich indywidualne potrzeby, jeśli chodzi o zagadnienia z zakresu psychologii (pytanie 3)
4. motywacji i przyczyn zgłoszenia się do testowania innowacji społecznej (pytanie 4)
5. oceny swoich kompetencji (miękkich) i zdolności w ich zakresie (pytanie 5)
6. oczekiwanych korzyści z udziału w innowacji społecznej (pytanie 6)
7. sposobie dotarcia do informacji na temat innowacji społecznej (pytanie 7)

Ponadto zapytano respondentów o terminy urlopów i termin spotkań Treść ankiety stanowi załącznik nr 1 do analizy.

II. Adresaci ankiety

Adresatami ankiety byli uczestnicy " roboczego spotkania ", które dotyczyło wypełniania kwestionariusza i zgód na przetwarzanie danych osobowych i wizerunku.

III. Data prowadzenia badań

Badania rozpoczęto w dniu 26. 05. 2018 r. (data wypełnienia i złożenia ankiet).

IV. Omówienie wyników ankiety

W ankiecie wzięło udział 10 respondentów.

Badanie przeprowadzono na podstawie ankiet papierowych. Na zawarte w ankiecie pytania przewidziane zostały odpowiedzi polegające na zaznaczanie odpowiednich krótkich z właściwą odpowiedzią oraz odpowiedzi opisowe.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi przedstawiono poniższe wyniki, zachowując kolejność zadanych pytań i uzyskanych odpowiedzi.

1. Czy udostępnione do tej pory informacje o planowanej innowacji społecznej są wystarczające? Zaznacz odpowiedź w skali jeden do pięciu.

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 6 ankietowanych tj. 60 % uznało, że informacje są wystarczające, 30% czyli 3 osoby, że jest ich zbyt mało, a 1 osoba czyli 10% nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

2. Częstotliwość spotkań ogólnych w innowacji społecznej - 2x w tygodniu jest Pana/Pani zdaniem:

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 90 % tj. 9 ankietowanych uznało, że spotkania 2x tygodniowo są odpowiednie, a 10 % -1 osoba uznała, że to za mało.

3. Jakie tematy powinny być poruszane podczas spotkań?

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 30 % tj. 3 ankietowanych uznało, że zaproponowane tematy odpowiadają w pełni ich potrzebom. 60% - 6 osób wybrało z proponowanych kilka, a szczególnie: aktywność lokalna, radzenie sobie z nietolerancją i dyskryminacją, ćwiczenia relaksacyjne i radzenie sobie ze stresem, prowadzenie bloga, zakładanie stowarzyszeń. Natomiast 1.osob czyli 10 % wybrała tylko i wyłącznie aktywność lokalną

Co wg Pani/Pana powinniśmy zaproponować jeszcze w naszej inowacji społecznej? Proszę zaproponować swój temat (spróbujemy w miarę naszych możliwości pomóc):

Wśród wymienionych odpowiedzi w pytaniu otwartym pojawiły się następujące: aspekty leczenia medycznego, zajęcia grupowe i trening umiejętności społecznych, gdzie i jak szukać wsparcia finansowego,

Jakie umiejętności psychologiczne i społeczne, które powinny znaleźć się w innowacji społecznej, są wg Pani/Pana przydatne w codziennym życiu?

Wśród wymienionych odpowiedzi w pytaniu otwartym pojawiły się następujące: pomoc dla rodzeństwa dziecka chorego, jak dać dziecku fachową opiekę w szkole, jak funkcjonować z dzieckiem niepełnosprawnym, tolerancja wokół nas,

4. Które z wymienionych poniżej czynników stanowią dla Pani/Pana motywację do udziału w innowacji społecznej? /można zaznaczyć kilka odpowiedzi/

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 40 % tj. 4 ankietowanych uznało, że wszystkie czynniki stanowią dla Pani/Pana motywację do udziału w innowacji społecznej, innych najbardziej motywuje :

Uzyskanie nowej wiedzy i umiejętności - 60% - 6 osób

Możliwość lepszego przygotowania się do życia - 30%, 3 osoby

Uzyskanie nowych kompetencji - 30% -3 osoby

Lepsze przygotowanie się do radzenia sobie w sytuacji stresowej - 40%, 4 osoby

Spotkanie z ludźmi, którzy mają podobne problemy - 60% - 6 osób

Realizacja swoich zainteresowań i pasji - 30% - 3 osoby

5. Jak ocenia Pani/Pan swoje zdolności i kompetencje w następujących obszarach? (1 to bardzo niski poziom zdolności i kompetencji, zaś 5 bardzo wysoki.)

Z odpowiedzi respondentów wynika, że większość ocenia siebie jako osoby komunikatywne, kreatywne, mają zdolność adaptacji i organizacji, w większości potrafią pracować w zespole.

6. Jakie korzyści może przynieść szczególnie Pani/Panu uczestnictwo w innowacji społecznej?

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 60 % tj. 6 ankietowanych uznało, że mogą odnieść wszystkie ze wskazanych korzyści. 4 osoby czyli 40 % za najważniejsze uznało: zdobycie nowych doświadczeń i kompetencji, umiejętności radzenia sobie ze stresem, uważa, że udział w projekcie pozwoli im uwierzyć w swoje możliwości i podnieść samoocenę. 1 osoba czyli 10 % uznała, że ważne są także szanse dziecka.

7. W jaki sposób dowiedziała się Pani/Pan o możliwości udziału w innowacji społecznej ?

- ulotka informacyjna - 0 %
- plakat informacyjny - 0 %
- od koordynatora projektu - 3 osoby - 30%
- od znajomego - 6 osób - 60 %
- strona internetowa projektu - 0 %
- od rodziny - 1 osoba - 10 %

Z odpowiedzi respondentów wynika, że 60 % tj. 6 ankietowanych dowiedziało się od znajomych, 30 % tj. 3 ankietowanych od koordynatora, a 1 osoba czyli 10 % od rodziny.

WNIOSKI:

Zamierzeniem naszym jest, aby jakość warsztatów i zajęć odpowiadała realnym potrzebom beneficjentów.

Uzyskane wyniki ankiety wskazywały na konieczność prowadzenia warsztatów związanych z kompetencjami miękkimi, relacjami w grupie nieformalnej (znajomi, rodzina) i nieformalnej (szkoła, klasa).

Jednocześnie okazało się, że tzw. "reklama szeptana" jest najlepszym źródłem informacji, co należy uwzględnić w przyszłości.

Sugestie i odpowiedzi uzyskane od ankietowanych były bardzo przydatnym narzędziem pozwalającym na doskonalenie jakości naszych zajęć. Pozwoliły także, w miarę możliwości dostosować terminy zajęć do planów urlopowych respondentów.

Wszystkim osobom, które wypełniły ankietę serdecznie dziękujemy.

Analiza

wyników ankiety badającej poziom zadowolenia i satysfakcji z udziału w zajęciach beneficjenta - Radom, 10.sierpnia 2018 r.

I. Cel ankiety

Stowarzyszenie Fredry 1 dążąc do realizacji innowacji społecznej zgodnie z umową Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia przygotowało ankietę ewaluacyjną, która została przeprowadzona w trakcie realizacji działań (ocena bieżąca zajęć - interim)

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

ankieta dotyczyła poziom zadowolenia beneficjentów z udziału w testowaniu innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie ". Treść ankiety stanowi załącznik nr 2 do analizy. Ankieta składała się z 5 pytań mających na celu uzyskanie informacji od respondentów na temat:

1. zadowolenia z udziału w zajęciach
2. stopnia zrealizowania oczekiwań uczestnika podczas udziału w zajęciach
3. stopnie poczucia satysfakcji z udziału w zajęciach
4. atmosfery panującej podczas zajęć
5. efektów, rezultatów udziału w zajęciach

Na pierwsze cztery pytania należało udzielić odpowiedzi na zadane pytania w skali 1 - 5.

Na pytanie 5, które miało charakter otwarty, należało udzielić własnej odpowiedzi.

II. Adresaci ankiety

Adresatami ankiety było 10 uczestników zajęć obecnych podczas spotkania.

III. Data prowadzenia badań

Badania rozpoczęto w dniu 07.08.2018 r. (data wypełnienia i złożenia ankiet).

IV. Omówienie wyników ankiety

W ankiecie wzięło udział 10 respondentów.

Badanie przeprowadzono na podstawie ankiet papierowych. Na zawarte w ankiecie pytania przewidziane zostały odpowiedzi polegające na określeniu stopnia zadowolenia, satysfakcji w skali 1 - 5. Pytanie 5 miało charakter opisowy.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi przedstawiono poniższe wyniki, zachowując kolejność zadanych pytań i uzyskanych odpowiedzi.

Na pytanie 1. :

Czy jesteś zadowolony/a z udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza nisko a 5 wysoko)?

2 osoby czyli 20% uczestników ankiety oceniło na 4 a 8 osób czyli 80%uczestników ankiety innowacji oceniło na 5, 0 osób odpowiedziało w skali od 1-3

Na pytanie 2:

Proszę ocenić na ile zrealizowane zostały Twoje oczekiwania wobec udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza nisko a 5 wysoko)

Na to pytanie 1 osoba czyli 10% uczestników ankiety oceniło na 4 , a 9 osób czyli 90% uczestników ankiety oceniło na 5. Brak było ocen 1-3

Na pytanie 3.:

Proszę ocenić poczucie satysfakcji z udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza niskie a 5 wysokie)

Na to pytanie 2 osoby czyli 20% uczestników ankiety oceniło na 4 a 8 osób czyli 80% uczestników ankiety oceniło na 5. Innych ocen nie było.

Na pytanie 4.:

Czy atmosfera panująca podczas spotkania sprzyja zdobywaniu nowej wiedzy i umiejętności uczeniu się?

Na to pytanie 100% uczestników ankiety, czyli wszyscy obecni, oceniło na 5.

Na pytanie 5.:

Jakie są rezultaty / efekty Twojego udziału w zajęciach w ramach innowacji społecznej ?

Beneficjenci udzielili następujących odpowiedzi:

Myślę o rozwinięciu swojej pasji i jestem bardziej pewna siebie;

Dostrzegam możliwość pracy w domu;

Chcę założyć własne stowarzyszenie;

Wiem jak radzić sobie w kontaktach z innymi;

Przed wszystkim zmieniło się moje spojrzenie na moje możliwości.

Świadomość tego, co mogę to główny plus zajęć;

Jestem bardziej otwarta na kontakty z innymi;

Lepiej radzę sobie w sytuacjach stresowych;

Jestem bardziej zrelaksowana.

WNIOSKI

Większość ankietowanych oceniła stopień zadowolenia z udziału w zajęciach na 5 (tylko 2 osoby na dobry), podobnie oceniony został stopień zrealizowania oczekiwań uczestnika podczas udziału w zajęciach (tylko 1 osoba oceniła na 4) i poczucie satysfakcji z udziału w zajęciach (tylko 2 osoby oceniły na 4). Wszyscy obecni czyli 100% byli zadowoleni z atmosfery panującej podczas zajęć. Wielu ankietowanych dostrzegło konkretne i wymierne efekty, rezultaty z udziału w zajęciach. Można powiedzieć, że przedstawione w punkcie 5. odpowiedzi to wartość dodana innowacji społecznej

Analiza wywiadu indywidualnego:

Pytania do wywiadu:

1. W ilu takich lub podobnych projektach, grantach uczestniczyłeś? Czym się ten różni od innych?
2. Czy poza dzisiejszymi zajęciami i warsztatami mieliście jeszcze jakieś zajęcia?
3. Czy wejście do projektu było czymś uwarunkowane? Np. znajomość podstaw komputera?
4. Początek projektu, to warsztaty integracyjno – motywacyjne. Jak je oceniasz, czy są potrzebne?
5. Które zajęcia uważasz za istotne dla uczestników?
6. Które zajęcia należałoby rozszerzyć (np.: zwiększyć liczbę godzin) ?
7. Czego zabrakło Pani/Panu w projekcie, z punktu widzenia własnej pracy?
8. Jakie korzyści odniosła Pani/Pan z udziału w projekcie
9. Jak oceniasz trenerów z projektu?
10. Co sądzisz o funkcji koordynatora, czy jest potrzebna, czy powinno powstać jakieś inne stanowisko na to miejsce?
11. Czy udział w szkoleniach, stażach, spotkaniach, otrzymane wsparcie będą przez Panią/Pana wykorzystywane w pracy w przyszłości?
12. Inne komentarze, sugestie, związane z projektem, jakich nie mieliście okazji Państwo wyrazić.

Analiza

wyników przeprowadzonego wywiadu indywidualnego badającego ocenę innowacji społecznej, przeprowadzonych zajęć i szkoleń, poziom zadowolenia i satysfakcji beneficjentów z udziału w innowacji społecznej - Radom, 28.sierpnia 2018 r.

I. Cel wywiadu indywidualnego

Stowarzyszenie Fredry 1 dążąc do realizacji innowacji społecznej zgodnie z umową Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych”
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
Działanie 4.1: Innowacje społeczne

innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia przygotowało i przeprowadziło wywiad indywidualny badający ocenę innowacji społecznej, przeprowadzonych zajęć i szkoleń, poziom zadowolenia i satysfakcji beneficjentów z udziału w innowacji społecznej ankietę dotyczącą poziomu motywacji beneficjentów do udziału w testowaniu innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie ". Wywiad indywidualny składał się z 12 otwartych pytań mających na celu uzyskanie informacji od respondentów na temat:

W ilu takich lub podobnych projektach, grantach uczestniczyłeś/łaś? Czym się ten różni od innych?

Czy poza dzisiejszymi zajęciami i warsztatami mieliście jeszcze zajęcia o innej tematyce?

Czy uczestnictwo w projekcie było czymś uwarunkowane? (np. kończona szkołą wyższą, znajomość podstaw komputera?)

Początek projektu, to warsztaty integracyjno – motywacyjne. Jak je oceniasz, czy są potrzebne?

Które zajęcia uważasz za istotne dla uczestników?

Które zajęcia należałoby rozszerzyć (np.: zwiększyć liczbę godzin) ?

Czego zabrakło Pani/Panu w projekcie, z punktu widzenia własnej pracy?

Jakie korzyści odniosła Pani/Pan z udziału w projekcie

Jak oceniasz trenerów z projektu?

Co sądzisz o funkcji koordynatora, czy jest potrzebna, czy powinno powstać jakieś inne stanowisko na to miejsce?

Czy udział w szkoleniach, stażach, spotkaniach, otrzymane wsparcie będą przez Panią/Pana wykorzystywane w pracy w przyszłości?

W pytaniu 12 respondenci zostali poproszeni o inne komentarze, sugestie, związane z projektem, jakich nie mieli okazji wyrazić wcześniej.

II. Adresaci wywiadu

Adresatami wywiadu byli wszyscy (10 osób) uczestnicy zajęć w testowaniu innowacji społecznej.

III. Data prowadzenia badań

Badania rozpoczęto w dniach 18. i 25. 08. 2018 r. (daty wypełnienia i złożenia ankiet) Odpowiedzi udzielali beneficjenci natomiast zapisywała je koordynatorka. Odpowiedzi na pytanie 12 zapisywali sami uczestnicy.

IV. Omówienie wyników wywiadu

W ankiecie wzięło udział 10 respondentów.

Badanie przeprowadzono na podstawie wywiadów papierowych. Na zawarte pytania o charakterze otwartym.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi przedstawiono poniższe wyniki, zachowując kolejność zadanych pytań i uzyskanych odpowiedzi:

Na pytanie 1. : W ilu takich lub podobnych projektach, grantach uczestniczyłeś? Czym się ten różni od innych?

Padły następujące odpowiedzi: 70% nie uczestniczyło w podobnych projektach a 30% odpowiedziało, że projekt ten różni się od innych tym, że zauważyli chęć udzielenia faktycznej a nie teoretycznej pomocy, dobre, empatyczne i " z sercem" podejście do uczestników ukierunkowanie na całą Rodzinę. Za innowacyjne uznano także to, że działania były ukierunkowane także na osoby niepełnosprawne np. w kierunku rehabilitacji. W tym czasie rodzice mogli uczestniczyć w zajęciach.

Na pytanie 2. : Czy poza dzisiejszymi zajęciami i warsztatami mieliście jeszcze zajęcia o innej tematyce?

Padły następujące odpowiedzi: była muzykoterapia, zajęcia z telepracy, zajęcia integracyjne, na temat aktywności lokalnej, o fundacjach i funduszach europejskich, wsparcie psychologiczne, joga śmiechu, promocja własnej marki i zajęcia informatyczne, zajęcia relaksacyjne, artystyczne i dogoterapia dla osób zależnych.

Na pytanie 3. : Czy uczestnictwo w projekcie było czymś uwarunkowane? (np. kończona szkołą wyższą, znajomość podstaw komputera?)

Beneficjenci odpowiedzieli, że udział był uwarunkowany byciem opiekunem, rodzicem osoby niepełnosprawnej.

Na pytanie 4. o roli warsztatów integracyjno – motywacyjnych, ich ocena i potrzeba przeprowadzenia padały następujące odpowiedzi:

Podobne zajęcia są super i bardzo potrzebne, korzystne dla dalszej pracy, bardzo "fajne", pozytywne, dają możliwość wymiany doświadczeń, otwierają oczy na innych i ich problemy.

Na pytanie 5.:

Które zajęcia uważasz za istotne dla uczestników?

Beneficjenci odpowiedzieli: na pierwszym miejscu wsparcie psychologiczne, telepraca, aktywność lokalna, równy status opiekunów osób niepełnosprawnych, muzykoterapia, joga śmiechu, promocja marki.

Na pytanie 6.:

Które zajęcia należałoby rozszerzyć (np.: zwiększyć liczbę godzin)

Uczestnicy odpowiedzieli, że wszystkie zasługują na większą liczbę godzin a szczególnie: wsparcie psychologiczne, promocja marki, muzykoterapię, na temat równego status opiekunów, tolerancji i akceptacji. Zajęcia wspierające osoby niepełnosprawne: rehabilitacja dla dzieci indywidualna, artystyczne.

Na pytanie 7 Czego zabrakło Pani/Panu w projekcie, z punktu widzenia własnej pracy?

Padły następujące odpowiedzi: wszystko był ok, więcej zajęć dla dzieci indywidualnych, wyjść do Teatru i kina, rozwój osobisty, terapii indywidualnej i zajęć manualnych.

Na pytanie 8 dotyczyło korzyści, jakie odnieśli uczestnicy udziału w projekcie. **Wśród odpowiedzi były: poznanie nowej wiedzy i poznanie nowych ludzi, Otwarcie się na siebie, odpoczęłam, poznałam nowych, fantastycznych ludzi, zarządzanie stresem, jak planować zakładanie fundacji i stowarzyszeń, umiejętność rozwiązywania problemów, jestem spokojniejsza, poznałam wspaniałych ludzi, uzyskałam szersze pole widzenia, odcięcie się od trosk i radość kilku dni.**

Na pytanie 9, które dotyczyło oceny trenerów z projektu? **Udzielono oceny na 5, obok komentarzy bardzo dobrze,, wsparcie innych ludzi, wiedza co robią, są znakomici, bardzo sumienni, z zapałem i wsparciem duchowym**

Na pytanie 10, które dotyczyło funkcji opiekuna grupy, czy jest potrzebna, czy powinno powstać jakieś inne stanowisko na to miejsce?

Zanotowano następujące odpowiedzi: bardzo potrzebni, jesteśmy wtedy zaopiekowani, wspiera uczestników, funkcja jest ważna a osoba potrzebna, ułatwia spotkania, scala grupę, jest super.

Na pytanie 11.:

Czy udział w szkoleniach, stażach, spotkaniach, otrzymane wsparcie będą przez Panią/Pana wykorzystywane w pracy w przyszłości?

Beneficjenci odpowiedzieli: już wykorzystuję chcę założyć Stowarzyszenie, myślę o grupie inicjatywnej, chciałabym, żeby była ku temu okazja, będę korzystać ze względu na różnorodność zajęć, tak i w pracy i w życiu prywatnym

Na pytanie 12. o inne komentarze, sugestie, związane z projektem, jakich nie mieliście okazji Państwo wyrazić.

Uzyskano następujące odpowiedzi:

Projekt, gdzie z ogromną przyjemnością spędza się czas, gdzie każdy z uczestników jest traktowany indywidualnie

Miła atmosfera ,wspaniali ludzie z podobnymi problemami, możliwość wymiany poglądów ,wspaniali ludzie!!!

Więcej inicjatyw związanych z wyjściem do kina i teatru

Projekt wniósł wiele radości ze spotkań, wspólnie spędzany czas jest nieoceniony jak i osoby poznane

WNIOSKI

Analizując uzyskane odpowiedzi można zauważyć wysoki stopień zadowolenia z udziału w innowacji społecznej, na konieczność wdrożenia działań na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych, duże zadowolenie z udziału w warsztatach związanych z kompetencjami miękkimi, relacjami w grupie nieformalnej (znajomi, rodzina).

Sugestie i odpowiedzi uzyskane od beneficjentów będą z pewnością przydatnym narzędziem pozwalającym na doskonalenie jakości naszych przyszłych projektów.

Wszystkim osobom, które wypełniły ankietę serdecznie dziękujemy.

15. Realizacja innowacji społecznej - zmiany w zakresie programu, formy zajęć, metod, itp.

Innowacja społeczna pod nazwą " Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " przebiegła bez radykalnych zmian. Wprowadzono jedynie 2 korekty:

- Na prośbę rodziców ze względu na kurację osób zależnych i terminy turnusów rehabilitacyjnych skumulowano godziny warsztatów poświęconych tematyce " TELEPRACA -Praca na odległość jako szansa dla opiekunów" i zajęcia przeprowadzono jednorazowo w miesiącu lipcu w dniu
- Na życzenie rodziców tematyka zajęć " Jak korzystać ze strony internetowej, jak prowadzić blog, jak pisać na forum, jak promować swoją markę lub swój problem? " została wzbogacona o temat , którym byli bardzo zainteresowani opiekunowie czyli promocją marki, tematu, zagadnienia. Pojawienie się tego problemu w mediach i swego rodzaju upowszechnianie tych zagadnień może pomóc rodzinom w popularyzacja tematu niepełnosprawności, pozyskiwaniu funduszy i budowaniu pozytywnego obrazu rodzin, w których żyje osoba niepełnosprawna.

Poza tymi dwoma zmianami wszystko odbyło się bez przeszkód.

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych”
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu
Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
Działanie 4.1: Innowacje społeczne

16. Wskazówki i uwagi do realizacji innowacji społecznej.

Innowacje społeczne mają duże znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. Są jednym z ważnych rozwiązań dla pilnych zagadnień obywatelskich i rynkowych, ponieważ dotychczasowe szablony nie sprawdzają się i nie są dostosowane do wymagań dzisiejszego społeczeństwa. Często zapominamy, że innowacyjność społeczna, to ważny aspekt życia, który może być uznawany za uzupełnienie tradycyjnej, urzędowej i instytucjonalnej formy wspomagania społeczeństwa. Podczas testowania innowacji społecznej przeprowadzono wnikliwą analizę pojawiających się problemów, co umożliwiło sformułowanie pewnych ogólnych wniosków i rekomendacji:

- sukces innowacji społecznej musi wynikać z rzeczywistej potrzeby społecznej i być rezultatem wewnętrznej konieczności;
- wdrożenie innowacyjnych pomysłów wymaga sprzyjających warunków zewnętrznych i wsparcia licznych organizacji rządowych i pozarządowych;
- wiara w pomysł, wewnętrzne przekonanie o słuszności, zaangażowanie i wsparcie innych to znaczna szansa na wprowadzenie propozycji w życie i ich rozpowszechnienie;
- ważne jest dostosowanie się do potrzeb uczestników i elastyczność w dopasowaniu się do możliwości i życzeń beneficjentów;
- zadowolenie beneficjentów jest ważniejsze niż wskaźniki, które nie zawsze są miarodajne;
- warunkiem sukcesu jest szersze i interdyscyplinarne spojrzenie na rzeczywiste potrzeby opiekunów i osób niepełnosprawnych;
- istotna jest troska o pozytywny odbiór innowacji w społeczeństwie, co może się odbywać poprzez pozytywny odbiór wśród samych adresatów innowacji społecznej i za pomocą kontaktów z nim za pomocą mediów, w tym także społecznościowych;
- pomoc opiekunom osób niepełnosprawnych to nisza, która wymaga większej liczby pomysłów poświęconych tej tematyce;
- innowacje społeczne dedykowane opiekunom powinny być konsultowane z bezpośrednimi beneficjentami;
- konieczne jest wypracowanie większej liczby innowacji społecznych nie tylko o szerokiej tematyce, ale także bogatej gamie narzędzi proponowanych opiekunom;
- wdrożenie innowacji społecznych wymaga określonych nakładów finansowych (na działania koordynatora, opieki księgowej i biurowej innowacji społecznej) które gwarantują właściwe przeprowadzenie przedstawionych działań.

18. Podsumowanie Innowacji społecznej "Gesty miłości – od pomocy innym do pomocy sobie".

Innowacja społeczna "Gesty miłości – od pomocy innym do pomocy sobie" powstała w ramach projektu "Chcemy Pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" projektu "Kiedy Stowarzyszenie Fredy 1 przystępowało do projektu, wszyscy byli pełni obaw czy uda się zgromadzić dziesięcioro opiekunów wraz z dziećmi, czy podołamy postawionym zadaniom i czy zdołamy wypracować wzajemne zaufanie, które jest tak ważne w przypadku realizacji innowacji społecznej. Podsumowując projekt należy stwierdzić, że spotkaliśmy w projekcie wspaniałych ludzi, rodziców z ich ukochanymi, dzielnymi dziećmi, które niemal każdego dnia walczą o swoje godne życie w społeczeństwie. Uczestnikami projektu było 10 opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy od maja do września odbyli spotkania, zajęcia i seminaria w gościnnej siedzibie Stowarzyszenia Centrum Młodzieży „Arka” w Radomiu.

Gdy bliski potrzebuje opieki mobilizuje się cała rodzina, jednak konkretna osoba przyjmuje na siebie największy ciężar. W tym momencie trzeba się skupić na bliskim potrzebującym pomocy, często zapominając o swoich potrzebach. Istnieją organizacje pozarządowe i ośrodki pomocy społecznej, których działania są ukierunkowane na pomoc osobom niepełnosprawnym. Wiadomo, że każda nowa propozycja jest ważnym etapem na drodze do godnego życia i mile widziana.

Testowana innowacja społeczna zatytułowana "Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie" stawiała za cel stworzenie kompleksowej, wieloaspektowej usługi wsparcia i pomocy dla opiekunów osób niepełnosprawnych w fundamentalnych obszarach takich jak: budowanie sfery kompetencji, aktywność zawodowa, kulturalna i społeczna. Na podstawie odbytych spotkań, seminariów i warsztatów można stwierdzić, że zaproponowane narzędzia i rozwiązania mogą być powielane i zastosowane w innym miejscu i w innym czasie.

Podczas realizacji projektu powstała strona internetowej z możliwością prowadzenia bloga i forum, gdyż jak wiemy obecnie "jeśli nie istniejesz w Internecie nie istniejesz w ogóle". Zamierzeniem organizatorów było to, aby jakość warsztatów i zajęć odpowiadała realnym potrzebom beneficjentów. Uzyskane wyniki ewaluacji wskazywały na konieczność prowadzenia warsztatów związanych z kompetencjami miękkimi, relacjami w grupie formalnej i nieformalnej. Odbyły się zajęcia dotyczące wsparcia psychologicznego opiekuna i całej rodziny, aktywności lokalnej, działania na rzecz grupy, poszukiwanie instytucji wspierających i tworzenie własnych (stowarzyszenie, fundacja, grupa wsparcia); dotyczące "pracy na odległość" - telepracy, budowaniu sfery kompetencji, które pomogą w radzeniu sobie ze stresem, odpowiedniemu wypoczynkowi (zajęcia z jogi śmiechu, muzykoterapii).

Organizatorzy nie zapomnieli o sferze wypoczynku i komfortu, czemu służyły wizyta w kinie, teatrze.

Jednocześnie okazało się, że najlepszym źródłem informacji jest tzw. "reklama szeptana", co należy uwzględnić w przyszłości.

Sugestie i odpowiedzi uzyskane podczas ewaluacji testowania innowacji były przydatnym narzędziem pozwalającym na doskonalenie jakości naszych zajęć. Pozwoliły także, w miarę możliwości dostosować terminy zajęć do planów urlopowych respondentów.

Beneficjenci deklarowali wysoki stopień zadowolenia z udziału w innowacji społecznej w tym w warsztatach związanych z kompetencjami i umiejętnościami miękkimi, relacjami w grupie nieformalnej (znajomi, rodzina), podkreślali konieczność wdrożenia działań na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych. Sugestie i odpowiedzi uzyskane od beneficjentów będą z pewnością przydatnym narzędziem pozwalającym na udoskonalenie jakości naszych przyszłych projektów, których sprawna realizacja wymaga od organizatorów dużego zaangażowania.

Bibliografia:

1. Statystyka w praktyce, R. Antczak, I. Grabowska, Z. Polańska [w:] https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5982/7/38/1/ws_02_2018__05_radoslaw_antczak_izabela_grabowska_zofia_polanska__podstawy_i_zrodla_danych_statystyki_.pdf
2. http://obserwatorium.mazowsze.pl/pliki/files/kobiety_maz_rynek_pracy.pdf
3. <http://www.niepelnosprawni.gov.pl/p,122,zrodla-danych-o-osobach-niepelnosprawnych>
4. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/dzieci-w-polsce-w-2014-roku-charakterystyka-demograficzna,20,1.html>

18. Wzory dokumentów

wzór kwestionariusza:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia

KWESTIONARIUSZ ZGŁOSZENIOWY UDZIAŁU W INNOWACJE SPOŁECZNEJ „GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE”

PROSIMY O WYPEŁNIENIE KWESTIONARIUSZA DRUKOWANYMI LITERAMI
NALEŻY WYPEŁNIĆ WSZYSTKIE RUBRYKI

Podanie poniższych danych jest niezbędne do rekrutacji i uczestnictwa w Projekcie.

Dane podstawowe:

1. Nazwisko .....

2. Imię (imiona) .....

3. Płeć

o kobieta   o mężczyzna

4

PESEL

.....|

5. Adres zameldowania:

Ulica.....nr domu.....nr lokalu .....

Miejscowość ..... Kod pocztowy ..... - .....

Województwo .....

6. Adres do korespondencji (w przypadku, gdy jest inny niż adres zameldowania):

Ulica.....nr domu.....nr lokalu
.....

Miejscowość ..... Kod pocztowy .....- .....

7. Dane kontaktowe:

Telefon domowy ..... Telefon komórkowy .....

E - mail .....

8. Dane dziecka :

Imię i nazwisko: .....

Data urodzenia ..... miejsce urodzenia
.....

Adres zamieszkania
.....

Ja, niżej podpisana/y ..... zamieszkała/y
.....legitymująca/y się dowodem
osobistym seria nr ..... wydanym przez
.....

oświadczam, że dziecko posiada orzeczenie o niepełnosprawności.
.....

(czytelny podpis osoby składającej

oświadczenie)

**Oświadczenie opiekuna na temat aktualnych informacji, wskazówek,
przeciwwskazania i uwag ważnych dla prowadzących zajęcia w innowacji
społecznej:**

.....
.....
.....
.....

**Oświadczam, że moje dziecko nie posiada przeciwwskazań do udziału
w innowacji społecznej "GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY
SOBIE" (Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018
r. do innowacji społecznej "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w
ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla
osób zależnych" współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu
Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,**

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych”
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu
Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój,
Działanie 4.1: Innowacje społeczne

Działanie 4.1: Innowacje społeczne) w miejscowości Radom w dniach 09.05.2018 r. do 08.10.2018 r. **w zakresie zajęć: teatralnych, ruchowych, dogoterapii, zajęć z animatorami, warsztatów dramy, treningu rodzinnego, osobistego, Młodzieżowego Doradcy Przyszłości**

.....
.....

Data i miejscowość

czytelny podpis

GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE"

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

1. Oświadczam, że:

- Deklaruję uczestnictwo w innowacji społecznej " GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE "
- Oświadczam, że zapoznałem/am się z regulaminem uczestnictwa w projekcie „GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE”, w szczególności zostałem/łam poinformowany/na o prawie do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych moich i mojego dziecka (podopiecznego), prawie dostępu do tych danych, żądania ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, a także o prawie wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania.
- Spełniam warunki uczestnictwa w innowacji społecznej
- Zostałem/łam poinformowany/na, że innowacja " GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE " jest realizowany na podstawie: Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

Data i miejscowość

czytelny podpis

1. A. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych dziecka w procesie rekrutacji

Zgodnie z:

1. *ustawą z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U.2016.922 ze zm.)*
2. *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):*

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych, w tym danych dotyczących zdrowia, ... mojego ..... dziecka ..... dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji do uczestnictwa w innowacji społecznej "GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE" .

.....
Data i miejscowość

.....
Czytelny podpis rodziców

1.B. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych dziecka na potrzeby realizacji innowacji społecznej

Zgodnie z:

3. *ustawą z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U.2016.922 ze zm.)*
4. *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):*

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych, w tym danych dotyczących zdrowia, mojego dziecka ..... na potrzeby realizacji innowacji społecznej "GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE", w tym jej promocji (m.in. poprzez zamieszczanie informacji na jego stronie internetowej, i fanpage na portalu społecznościowym Facebook), a także po zakończeniu realizacji innowacji społecznej – na potrzeby jej ewaluacji i rozliczenia w szczególności wywiązania się wobec Organizatora Projektu z obowiązków sprawozdawczych.

Jednocześnie oświadczam, że zapewnię dziecku pełne bezpieczeństwo wraz z chwilą ukończenia zajęć w danym dniu i biorę na siebie odpowiedzialność za powrót dziecka do domu.

Potwierdzam, że powyższe dane osobowe zostały podane dobrowolnie oraz, że wyrażam zgodę na przetwarzanie podanych w formularzu danych osobowych w celach związanych z zabezpieczeniem procedury innowacji społecznej.

Projekt „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

Administratorem zbioru danych osobowych o opiekunach i osobach niepełnosprawnych (dzieciach) biorących udział w innowacji społecznej jest Stowarzyszenie Fredry 1. Jednocześnie informujemy, że wyżej wymienionym osobom przysługuje prawo do wglądu i do poprawienia swoich danych osobowych a także prawo do cofnięcia zgody na przetwarzanie danych osobowych moich i mojego dziecka, prawie dostępu do tych danych, żądania ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania, a także o prawie wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania.

Data i miejscowość

czytelny podpis rodziców

2. Zgoda beneficjentów innowacji społecznej na przetwarzanie ich danych osobowych:

Zgodnie z:

5. *ustawą z 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U.2016.922 ze zm.)*
6. *Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):*

2.A. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszym formularzu **dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji do uczestnictwa** w innowacji społecznej "GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE" w ramach projektu „Chcemy pracować – innowacje w zakresie usług opiekuńczych”.

2.B. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w niniejszym formularzu na potrzeby realizacji innowacji społecznej, w tym jego promocji (m.in. poprzez zamieszczanie informacji, zdjęć na jego stronie internetowej i fanpage na portalu społecznościowym Facebook), a także po zakończeniu realizacji innowacji – na potrzeby jej ewaluacji i rozliczenia, w szczególności wywiązania się wobec Organizatora z obowiązków sprawozdawczych.

Miejscowość, data

czytelny podpis

Uprzedzony/na o odpowiedzialności karnej z art. 233 Kodeksu Karnego za złożenie nieprawdziwego oświadczenia lub zatajenie prawdy, niniejszym oświadczam, że dane wymienione w niniejszym formularzy są zgodne z prawdą.

Miejscowość, data

Czytelny podpis

wzór konspektu:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia

Organizator zajęć	
Tytuł zajęć / warsztatów/seminarium	
Prowadzący zajęcia	
Termin i miejsce realizacji	

Cel główny:

Cele szczegółowe:

Stosowane metody pracy:

Charakterystyka uczestników zajęć - wiedza, umiejętności i kompetencje, jakie zdobywa uczestnik po zakończeniu zajęć:

Po odbyciu zajęć uczestnicy będą potrafili:

wykaz sprzętu do realizacji zajęć:

Konspekt zajęć

1. Zajęcia organizacyjne:

1.1. Powitanie grupy.

2. Omówienie zajęć

2.1.

2.2.

3. Zakończenie zajęć:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radom

Zajęcia dnia .....

1. Warsztaty -
2. Warsztaty -
3. Warsztaty -

Lp.	Nazwisko i imię	Dn.. godz.	Dn.. godz.	Dn.. godz.
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Podpisy trenerów:

wzór harmonogramu zajęć:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radom

**HARMONOGRAM ZAJĘĆ
- 2. MIESIĄC TESTOWANIA INNOWACJI SPOŁECZNEJ
"GESTY MIŁOŚCI - OD POMOCY INNYM DO POMOCY SOBIE "**

Tydzień	Wtorek	Piątek	Sobota
4-9.VI	x	x	9.06. - Warsztaty- "Wsparcie psychologiczne i socjologiczne opiekunów osób niepełnosprawnych" - Muzykoterapia
11-16.VI	12.06. - Yoga śmiechu - Zajęcia artystyczne	15.06. 19,00 spektakl "Najdroższy" - opiekunowie - osoby zależne (dzieci) dogoterapia	16.06. - Warsztaty - "Równy status opiekunów osób niepełnosprawnych wśród innych obywateli" - Zajęcia relaksacyjne
18-23.VI	19.06. - Yoga śmiechu - Muzykoterapia -	x	23.06. - Zajęcia relaksacyjne dla zależnych
25-30.VI	26.06 - Yoga śmiechu - Muzykoterapia	x	30.06 - Warsztaty: jak korzystać ze strony internetowej, jak pisać bloga, jak poruszać się po forum dyskusyjnym? - Muzykoterapia- - Yoga śmiechu - Zajęcia relaksacyjne

wzór ankiety :

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej "Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego IV Oś Priorytetowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Działanie 4.1: Innowacje społeczne

Ankieta badająca poziom motywacji beneficjenta do udziału w innowacji społecznej

Celem ankiety jest określenie stopnia motywacji beneficjenta do uczestnictwa w innowacji społecznej „Gesty miłości - od pomocy innym do pomocy sobie ” uzyskanie nowych kompetencji, umiejętności oraz nabycie umiejętności informatycznych. Zaznacz krzyżykiem właściwe odpowiedzi. Uprzejmie prosimy o wypełnienie niniejszej ankiety. Celem ankiety jest określenie Pani/Pana potrzeb i motywacji do udziału w innowacji społecznej. Bardzo prosimy o udzielanie szczerych odpowiedzi

1. Czy udostępnione do tej pory informacje o planowanej innowacji społecznej są wystarczające? Zaznacz odpowiedź w skali jeden do pięciu.

- tak
- nie
- za mało

2. Częstotliwość spotkań ogólnych w innowacji społecznej - 2x w tygodniu jest Pana/Pani zdaniem:

- za duża
- wystarczająca
- za mała

3. Jakie tematy powinny być poruszane podczas spotkań?

- wsparcie psychologiczne
- wsparcie socjologiczne
- aktywność lokalna
- radzenie sobie z nietolerancją, dyskryminacją
- zasady zakładania stowarzyszeń, fundacji
- prowadzenie bloga
- ćwiczenia relaksacyjne
- radzenie sobie ze stresem
- telepraca

Co wg Pani/Pana powinniśmy zaproponować jeszcze w naszej inowacji społecznej? Proszę zaproponować swój temat (spróbujemy w miarę naszych możliwości pomóc):

Jakie umiejętności psychologiczne i społeczne, które powinny znaleźć się w inowacji społecznej, są wg Pani/Pana przydatne w codziennym życiu?

4. Które z wymienionych poniżej czynników stanowią dla Pani/Pana motywację do udziału w inowacji społecznej? /można zaznaczyć kilka odpowiedzi/

- Uzyskanie nowej wiedzy i umiejętności
- Możliwość lepszego przygotowania się do życia
- Uzyskanie nowych kompetencji
- Lepsze przygotowanie się do radzenia sobie w sytuacji stresowej
- Spotkanie z ludźmi, którzy mają podobne problemy
- Realizacja swoich zainteresowań i pasji

5. Jak ocenia Pani/Pan swoje zdolności i kompetencje w następujących obszarach? (1 to bardzo niski poziom zdolności i kompetencji, zaś 5 bardzo wysoki.)

Asertywność

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Komunikatywność

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Kreatywność

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Odpowiedzialność

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Samodzielność w rozwiązywaniu problemów

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Umiejętność pracy w zespole

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Umiejętność pracy w stresie

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Radzenie sobie ze stresem

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Wysoka kultura osobista

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Zdolność adaptacji

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Zdolności organizacyjne

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Jakie korzyści może przynieść szczególnie Pani/Panu uczestnictwo w innowacji społecznej?

- zdobycie nowych doświadczeń,
- zdobycie nowych kompetencji
- zdobędę nowe umiejętności radzenia sobie ze stresem
- chcę wziąć udział w projekcie, bo lubię wykorzystywać każdą okazję, by się czegoś nowego nauczyć
- uważam, że udział w projekcie pozwoli mi uwierzyć w swoje możliwości i podnieść samoocenę
- zgłosiłam/em się do udziału w projekcie, bo chcę zadbać o swoją przyszłość
- uważam, że udział w projekcie zwiększy moje szanse na komfort życia
- poznanie nowych ludzi

Inne:

7. W jaki sposób dowiedziała się Pani/Pan o możliwości udziału w innowacji społecznej ?

- ulotka informacyjna
- plakat informacyjny
- od koordynatora projektu,
- od znajomego,
- strona internetowa projektu
- od rodziny

Inne

Dane osobowe

Imię / imiona/.....

Nazwisko.....

Uwagi dotyczące terminów urlopu:

.....

Uwagi (proponowane)	dotyczące	terminów	spotkań
-------------------------	-----------	----------	---------

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

wzór ankiety ewaluacyjnej:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych"(nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radomia

ANKIETA EWALUACYJNA ZAJĘĆ w ramach innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie "

data wypełnienia ankiety:

Proszę o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania

1) Czy jesteś zadowolony/a z udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza nisko a 5 wysoko)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2) Proszę ocenić na ile zrealizowane zostały Twoje oczekiwania wobec udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza nisko a 5 wysoko)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3) Proszę ocenić poczucie satysfakcji z udziału w zajęciach (w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza niskie a 5 wysokie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4) Czy atmosfera panująca podczas spotkania sprzyja zdobywaniu nowej wiedzy i umiejętności uczeniu się?

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5) Jakie są rezultaty / efekty Twojego udziału w zajęciach w ramach innowacji społecznej

wzór wywiadu:

Umowa o Powierzenie Grantu Nr ZS - II. 042.1.6.11.2018 z dn. 09.05. 2018 r. do innowacji społecznej PN."Gesty Miłości - Od Pomocy Innym Do Pomocy Sobie " w ramach projektu "Chcemy pracować - innowacje w zakresie usług opiekuńczych dla osób zależnych" (nr umowy: POWR.04.01.00-00-1062/15) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Działanie 4.1: Innowacje społeczne, zawartej w dniu 12.07.2016 roku pomiędzy Ministrem Rozwoju, z siedzibą w Warszawie Pl. Trzech Krzyży 3/5 a Gminą Miasta Radom

Pytania do wywiadu:

1. W ilu takich lub podobnych projektach, grantach uczestniczyłeś/łaś? Czym się ten różni od innych?
2. Czy poza dzisiejszymi zajęciami i warsztatami mieliście jeszcze zajęcia o innej tematyce?
3. Czy uczestnictwo w projekcie było czymś uwarunkowane? (np. kończona szkołą wyższą, znajomość podstaw komputera?)
4. Początek projektu, to warsztaty integracyjno – motywacyjne. Jak je oceniasz, czy są potrzebne?
5. Które zajęcia uważasz za istotne dla uczestników?
6. Które zajęcia należałoby rozszerzyć (np.: zwiększyć liczbę godzin) ?
7. Czego zabrakło Pani/Panu w projekcie, z punktu widzenia własnej pracy?
8. Jakie korzyści odniosła Pani/Pan z udziału w projekcie
9. Jak oceniasz trenerów z projektu?
- 10.Co sądzisz o funkcji koordynatora, czy jest potrzebna, czy powinno powstać jakieś inne stanowisko na to miejsce?
- 11.Czy udział w szkoleniach, stażach, spotkaniach, otrzymane wsparcie będą przez Panią/Pana wykorzystywane w pracy w przyszłości?
- 12.Inne komentarze, sugestie, związane z projektem, jakich nie mieliście okazji Państwo wyrazić.